Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurí:
în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 21)

„Gazeta“ iese în fiă-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.

Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 115.—Anul LIX. **Braşov, Duminecă, 26 Maiŭ (7 Iunie)** **1896.**

Rĕspuns la întêmpinarea magnatului Dr. Iosif Gall.

Frate magnate!

Nu scim cum s'a brodit, par'că ar fi fost făcut, că tocmai pe când scrieam în numĕrul de ierĭ al fóiei nóstre, că cinstea şi vrednicia nóstră naţională pretinde dela noi Românii sĕ fim una şi solidarĭ prin aceea, că nu vom lua parte nicăirĭ la tămbălăul milenar, care îşĭ va ajunge culmea în ḑilele acestea, era pe drum scrisórea cea lungă a d-tale, ce ni-o trimiţĭ ca întêmpinare la rĕspunsul nostru de acum cincĭ sĕptĕmânĭ.

Atuncĭ ai publicat prin foile unguresci un aşa ḑis manifest, ce l'ai scris împreună cu soţii d-tale nenumiţĭ, şi prin care ḑicĭ, că ai voit sĕ potolescĭ „întăritarea fraţilor Maghiarĭ“ din causa „ţinutei duşmănóse a fraţilor Românĭ“.

Acum vii şi vreĭ sĕ ne convingĭ, că atuncĭ cu tótă seriositatea ai voit sĕ ne capacitezĭ şi sĕ ne câştigĭ cu puterea minţii pentru părerile d-tale şi ale soţilor d-tale nenumiţĭ.

Noi la rêndul nostru ţi-am rĕspuns aşa, cum ne-a tăiat capul şi cum ne-a şoptit glasul inimii nóstre românescĭ.

D-ta găsescĭ acum, că printr'asta am arătat o încăpăţinare din nepricepere a stării nóstre. Ba mai mult, ne numescĭ trufaşĭ, pentru-că am ḑis, că prin purtarea d-tale şi a soţilor d-tale nu cereţĭ dela „fraţii Românĭ“ alta, decât ca sĕ sărute varga, cu care au fost bătuţĭ.

Făcêndu-ne aceste imputărĭ, ai dovedit nu numai că nu cunoscĭ firea Românului, dér te-a luat gura pe dinainte şi ţi-ai făcut însuţĭ judecata d-tale şi a soţilor d-tale, susţiind, că a nu voi sĕ sărute varga, cu care este biciuit de duşmanii esistenţei sale naţionale, este o „*trufiă neobicinuită Românului*“.

Şi acésta o susţine astăḑĭ, după patru ḑecĭ şi opt de anĭ dela revoluţia din 1848, un fiiu de protopop român din Ardeal, om cu carte şi cu sciinţă, ca d-ta.

Nu vedĭ, că prin acésta facĭ sĕ se deóche cumplit stăruinţele d-tale de-a ne împăca cu Maghiarii? Nu cumva eştĭ de părere, că e mai bine pentru causa acestei împăcărĭ, ce-o propovĕduescĭ, ca Românul sĕ lase trufia de-a nu se umili şi de-a nu săruta varga cu care este bătut numai pe séma Maghiarului şi sĕ-şĭ urmeze ruşinosul obiceiŭ din vécurile întunerecului şi ale servituţii? Aşa credĭ d-ta cu ortacii d-tale, că trebue sĕ luptăm „pentru validitarea privitóre la susţinerea şi desvoltarea naţionalităţii române“?

Atuncĭ ne pare rĕu, că ne silescĭ sĕ ţi-o spunem verde: te poţĭ lua de mână cu acei „bărbaţĭ escelenţĭ“ din dietă, despre carĭ ne spui, că doresc aşa de mult şi de sincer împăcarea elementului român. Aşa înţelegem, că declaraţiunea d-vóstrĕ, pe care ei o numesc manifest, a făcut cea mai bună impresiune în cercurile maghiare, ba că aţĭ primit chiar şi felicitărĭ dela „eminenţĭ bărbaţĭ de stat“ — pentru înţelepciunea şi curagiul, cu care ne-aţĭ îndrumat din nou la obiceiul din timpurile sclăviei, de-a săruta mulcom biciul, ce ni-l ard pe spinare fişpanii şi solgăbirĕii lor!

Dér d-ta ne vorbescĭ de un gând *serios* de împăcare, cu care s'ar purta acei „escelenţĭ“ şi „eminenţĭ“ bărbaţĭ ungurĭ.

O, Dómne! Cine i-a împiedecat vre-odată sĕ prefacă în fapte un astfel de gând bun! De ce nu eştĭ în stare d-ta, mare magnat de naţionalitate română dela 1887, care stai póte ḑilnic de vorbă cu ei şi ai putut sĕ-i pĕtrundĭ până la rĕrunchĭ, — de ce nu eştĭ în stare sĕ ne arăţĭ măcar o singură faptă a lor la guvern, orĭ în dietă, orĭ în ţéră, care sĕ ne facă sĕ ne convingem despre bunele lor pornirĭ, ce pretindĭ, că le-ar avé faţă cu noi Românii? Căcĭ dóră vei recunósce şi d-ta, că astăḑĭ nu numai Jidovul, dér nicĭ Românul nu mai dă nimic pe vorbe góle.

Ér cât pentru fapte, apoi n'ai decât sĕ cetescĭ şi d-ta „Gazeta Transilvaniei“ măcar două sĕptĕmânĭ de-arêndul, ca — décă cum-va castelul d-tale din Lucareţĭ ar fi fărmecat aşa, că în el nu străbat decât veştĭ bune şi de bucuriă — sĕ afli, că ḑilnic se înşiră în colónele acestei foi faptele celor mai „escelenţĭ“ şi „eminenţĭ“ bărbaţĭ ungurĭ, fapte carĭ aievea ne dovedesc tocmai contrarul din ceea-ce ne spui d-ta. Ne dovedesc mai pe sus de orĭ-ce îndoială, că ei lucréză cu gând rĕu de-a sdrobi naţionalitatea nóstră şi de a nimici limba şi cultura ei.

D-ta cu soţii d-tale înse facețĭ, cum se vede, politică mare. Nu vĕ împiedecaţĭ de cele ce se petrec în Ţéra Ardealului şi în Ţéra unguréscă cu noi Românii. Aceste vise par lucrurĭ de a doua mână. D-Vóstrĕ socotiţĭ cu factorĭ marĭ, cu împĕraţiile, de a căror simpatiă s'ar bucura monarchia şi în deosebĭ Maghiarii; cu curtea prea înaltă, cu Majestatea Sa împĕratul şi Regele apostolic, cu Papa dela Roma etc., carĭ toţĭ au contribuit într'un fel séu altul la înălţarea serbării milenare unguresci.

Tóte acestea pare-că anume le înşiraţĭ, ca sĕ ne speriăm noi înşi-ne de nimicnicia nóstră şi sĕ credem, că sórtea ne-a destinat tocmai pe noi Românii sĕ ne jertfim pe dintregul, pentru-ca sĕ pótă dăinui simpatia şi amiciţia, ce légă pe Maghiarĭ de aliaţii Împĕratului.

Ca un lucru mare şi ne mai pomenit descrii d-ta strălucita participare a prea înaltei Curţĭ în frunte cu Împĕratul şi Regele apostolic la serbările milenare. Póte fi! Dér ce dovedesce acésta? Dovedesce nicĭ mai mult, nicĭ mai puţin decât că în acest stat poreclit constituţional, Domnitorul şi Curtea sa îşĭ merg drumul lor, tocmai aşa precum şi elementul dela putere îşĭ merge drumul sĕu şi precum şi noi Românii — décă mai voim sĕ trăim ca popor — trebue sĕ mergem drumul nostru în împrejurările date.

După tótă cerinţa binelui obştesc al statului şi al întregei împĕrăţii, ar trebui ca aceste drumurĭ sĕ nu se încrucişeze, ci sĕ se împlinéscă dorinţa d-tale şi sĕ domnéscă o strînsă armoniă între toţĭ factorii, ce le constituesc, între popóre, ca şi între domnitor şi popóre.

Décă încă suntem departe de acéstă ţintă, ce bine ḑicĭ, că trebue cu toţii sĕ o urmărim, cine e de vină? Dóră nu Românii, pentru-că nu vor şi nu pot sĕ ia parte la serbarea mileniului!!

D-ta cu ai d-tale ḑiceţĭ, că în adevĕr noi am fi de vină, pentru-că „luându-ne după defecte administraţionalĭ, după escesele unora séu altora, după vorbele unor şovinişţĭ, unor foi, din acele voim sĕ judecăm ţinta politică şi convingerea unui popor întreg şi ne îndepărtăm şi înstrăinăm de acesta, fără a căruia concurs nu putem reuşi“.

Tot noi şi éră noi! Dér drăguţii de bărbaţĭ „eminenţĭ“ şi „escelenţĭ“ ungurĭ, óre sĕ nu jóce aicĭ nicĭ un rol?

Prea ne credĭ simpli şi naivĭ, frate magnate, décă ne stai înainte cu asemenĭ absurdităţĭ. Orĭ cât am voi sĕ te cruţăm, nu putem sĕ le numim altfel, căcĭ a ḑice, că noi Românii ne depărtăm şi ne înstrăinăm, când Maghiarii înşi-şĭ strigă în gura mare în dietă că administraţiunea e rea şi apăsătóre, că excesele brutale ale puterii publice au ajuns la culme şi când faptele sĕvĕrşite de cei dela stapânire şi de legislaţia, la care luaţĭ d-vóstră parte ca credincioşĭ şi ascultătorĭ mamelucĭ, ţintesc de-a dreptul la desnaţionalisarea nóstră — este mai mult decât absurditate, este o curată nebuniă, décă, precum bucuros voim sĕ credem, nu aveţĭ scopurĭ ascunse.

Te înşelĭ, frate Gall, décă credĭ, că programa nóstră naţională din 1881 e piedeca înţelegerii. Dér printr'asta te şi contradicĭ, căcĭ décă pretindĭ, că numai aşa se póte face posibilă o conlucrare cu „fraţii Maghiarĭ“ şi numai aşa se póte ajunge la o bună înţelegere cu ei, décă vom merge la mileniu cu toţii şi ne vom mărturisi acolo ca Ungurĭ; décă ḑicĭ, că altfel nu ne putem validita: atuncĭ dă-o focului şi programă şi acţiune, ce doreşcĭ a-o croi din nou, şi spune mai bine clar şi lămurit, că cei ce vor sĕ mai tréăscă ca Românĭ în acest stat, ér nu ca Ungurĭ — cum îţĭ declară pe toţĭ legea milenară — sĕ urmeze sfatului şefului d-tale Tisza Kalman, luându-şĭ catrafusele şi plecând pe-aci încolo peste graniţă.

Décă n'ai făcut nicĭ o trébă la 1884, şi décă nu vei puté face nicĭ de aicĭ încolo nimic pentru a câştiga aplausele strălucitelor d-tale şefĭ şi protectorĭ, fii sigur şi liniştit, că nu „Gazeta Transilvaniei“ cu celelalte foi naţionale sunt causa. Causa sunt slăbiciunile d-tale şi ale soţilor d-tale, precum şi ale tuturor acelor feţe bisericescĭ orĭ lumene, despre carĭ ḑicĭ, că ar fi de-o părere cu d-ta şi nu te lasă sĕ stai singur.

Vorbindu-le mereu celor dela putere de pace şi înţelegere; asigurându-i mereu, că Românul nu póte fi aşa de trufaş încât sĕ-şĭ pretindă şi el întreg şi neştirbit dreptul sĕu ca Român alăturĭ cu Maghiarul; făcênd mereu temenele şi închinăciunĭ în drépta şi în stânga — a-ţĭ întărit numai pe Maghiarĭ în credinţa că ţinta lor politică de contopire şi desnaţionalisare se póte ajunge şi faţă cu poporul român, şi că numai noi oposiţionalii şi „agitatorii“ mai turburăm apele ei.

Şi acum, când ca nicĭ-odată, s'a oferit ocasia sĕ dovedim Maghiarilor înaintea lumei şi a ţĕrii întregĭ, că nu suntem acei nemernicĭ, carĭ ne cred ei, ca sĕ suferim a fi despoiaţĭ de limba şi naţionalitatea nóstră; când ni-s'a oferit prilegiul, ca prin absentarea nóstră dela mileniul unguresc, sĕ dovedim poporului maghiar, că guvernanţii lui ne înstrăinéză de el cu tot adinsul şi décă vré sĕ ţie sémă de viitorul lui şi al ţĕrii, trebue sĕ se deştepte şi sĕ scuture acest guvern nenorocit de pe grumazii lui — atuncĭ veniţĭ éră şĭ d-vóstrĕ, cei vecĭnic cu capul plecat, sĕ ne desmêntaţĭ şi sĕ ne sfătuiţĭ, ca sĕ mergem la serbarea mileniului şi sĕ ne îmbrăţişăm acolo cu asupritorii noştri.

Asta-i înţelepciunea politică a d-tale şi a soţilor d-tale de tristă figură!

Rĕmâneţĭ d-vóstrĕ cu acéstă înţelepciune, décă onorurile streine v'au depărtat aşa de mult de trupina poporului. Dér una vĕ rugăm, lăsaţi-ne în pace sĕ ne urmăm drumul nostru croit şi bătut de înaintaşii noştri, falnicii luptătorĭ ai românismului.

Décă sunteţĭ ómenĭ cinstiţĭ, daţi-vĕ la o parte şi nu umblaţĭ sĕ încurcaţĭ mersul sănĕtos al unei puternice desvoltărĭ naţionale, pe care — deşi sunteţĭ sânge din sângele nostru — n'o înţelegeţĭ, cum n'o înţeleg nicĭ adversarii noştri şi nu-o vor înţelege până când vor fi de părere, că Românul e născut sĕ fiă slugă!

Catastrofa dela Moscva. Serbările încoronărei Ţarului, arangiate în ḑilele de Rosalii în Moscva, au avut un finit fórte întristător. Ţarul ordonase adecă, sĕ se împartă diferite darurĭ poporului adunat la încoronare, îndată a doua ḑi după sĕvĕrşirea încoronărei.

Când începură cu împărţirea darurilor, mulţimea de popor se aruncă ca un torent asupra tribunelor cu darurĭ, şi în urma acésta se iscă o îmbulzélă grosnică.

După o luptă crâncenă de o sute şi sute de victime zăceau mórte pe câmpul Chodin şi pe şanţurile, de carĭ e străbătut acesta. Până Dumineca trecută au fost conscrişĭ *2800 de morţĭ*, ér Joia trecută *numĕrul victimelor s'a constatat definitiv cu* **4000.**

Caterisirea Metropolitului-Primat al României.

Aprópe de douĕ sĕptĕmânĭ publicul din capitala fraților noștri din regatul independent al României și din țéra întrégă este ținut într'o nespus de mare agitațiă din causa dărei în judecată, a suspendării și detronării Metropolitului-Primat *Ghenadie Petrescu.*

Este un cas ne mai pomenit acesta în istoria Țĕrii românescĭ în timpurĭ de liniște, și el s'a descărcat ca o furtună asupra bisericei române ortodoxe din regat, punênd pe grijĭ seriόse pe toțĭ Românii.

Deja cu lunĭ de ḑile înainte s'a deschis în contra Metropolitului-Primat o luptă necruțătóre în unele gazete de dincolo. Lupta acésta avea de scop sguduirea posiției Metropolitului-Primat, aducêndu-se asupră-i o mulțime de învinuirĭ. Lupta acésta ḑiaristică a fost spriginită pe sub mână și de majoritatea episcopilor și archiereilor Sf. Sinod.

La 1 Maiŭ a. c. convocându-se Sinodul, membri acestuia au lipsit în mare parte dela ședințe. In urma acésta Metropolitul se plânse ministrului cultelor, rugându-l sĕ mijlocéscă dela Regele Mesagiul de închidere a sesiunei Sf. Sinod. Ministrul a rĕspuns, că înainte de a-se face acésta, va cerceta causele, carĭ au produs acéstă stare de lucrurĭ. La 7 Maiŭ s'a convocat a treia ședință, dér érășĭ au lipsit 12 prelațĭ; Metropolitul Ghenadie s'a adresat din nou ministrului, arătându-i, că prin absentările acestea se împiedecă în mod vinovat lucrarea Sinodului. In fine ministrul rógă pe Metropolit, sĕ convóce o nouă ședință pe 17 Maiŭ, când episcopii îi vor spune causele absenței.

Drept rĕspuns Ghenadie stărue pe lângă închiderea Sinodului, dér dorința lui n'a fost ascultată. Sinodul s'a întrunit cu tóte acestea fără sĕ fi fost convocat de Metropolitul-Primat, și în acéstă ședință s'a hotărît darea în judecată a Metropolitului, suspendarea lui din trépta archieriei și din administrațiunea metropolitană, și numirea unei locotenențe metropolitane.

In urma acésta capul statului a dat un decret de suspendare a Metropolitului.

Sinodul a redactat un act de acusațiune, în care învinuesce pe Metropolitul-Primat, că a întrodus înoirĭ în serviciul liturghiei, că a impus episcopilor, că la serviciul d-ḑeesc la care ia parte I. P. S. Sa se îmbrace mantia, ér episcopii sĕ nu pórte mitră și cârje; că a primit în eparchia sa clericĭ din alte eparchii fără cartea canonică a chiriarcului lor; că a visitat eparchiile altor chiriarchi, că a tipărit cărțĭ bisericescĭ fără scirea Sinodului ș. a. L'a învinuit mai departe, că a avut purtare necanonică în serviciul bisericesc, și că e stăpânit de iubire de argint, învinuirĭ, ce se înfățișéză ca delicte de drept comun.

Pe basa acestor acusațiunĭ Sinodul, cum am vĕḑut, a decis darea lui în judecată.

Lunĭ Sinodul s'a întrunit de nou, ca sĕ aducă sentința. Poliția capitalei a luat mĕsurile cele mai estinse, ca sĕ împiedece orĭ-ce fel de demonstrațiunĭ din incidentul acesta.

La 8 óre Metropolitul-Primat s'a dus la Sinod urmat de apĕrătorii sĕi; directorul poliției însĕ n'a voit sĕ dea întrare apĕrătorilor Metropolitului. De față la Sinod erau 14 prelațĭ. Dându-se cetire actului de acusațiune, Metropolitul s'a ridicat și a recusat ca judecătorĭ ai sĕi pe archiereii Joanichie Floru Băcăoanul, Pimeu Georgescu Piteștênul și Atanasie Craiovénul, carĭ au redactat și semnat actul de acusare. A recusat apoi pe toțĭ ceilalțĭ episcopĭ, carĭ sunt dușmanii lui personalĭ, apoi s'a retras.

Episcopul Partenie a propus sĕ se voteze simplu actul de acusație și sĕ se aducă sentința. Apĕrarea în scris a Metropolitului nu s'a admis la cetire, așadér el a fost judecat fără de-a se fi putut apĕra fiă cu graiul, fiă în scris.

Metropolitul a publicat însĕ un protest prin ḑiare, în care combate punct de punct tóte acusările aduse contra lui și declară constituirea Sinodului de ilegală și contrară canónelor bisericei rĕsăritului.

După propunerea de a-se vota actul de acusație Nifon Ploeștênul susținù punct de punct protestarea Metropolitului, apoi s'a adus sentința, de următorul cuprins:

Sf. Sinod, cu puterea ce-i este dată de domnul nostru Isus Christos, întru Duhul Sfânt

A judecat și a hotărît:

Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Ghenadie Petrescu sĕ fiă lipsit și caterisit de orĭ-ce servire și vrednicie archierescă și depărtat dela scaunul Mitropoliei Ungro-Vlahiei, — și sĕ fiă și sĕ se numéscă de acum înainte până la suflarea sa cea mai de pe urmă Ghenadie Monachul, și sĕ se așeḑe între monachii simpli din mănăstirea, unde și are metenia sa, séu din altă mănăstire, unde se va afla cu cale a fi trimis; sĕ nu mai aibă nicĭ titlul, nicĭ cinstea de archiereu, séu măcar de preot, ci sĕ fiă și sĕ se ḑică monach și nimic mai mult.

Acéstă sentință s'a rostit de Sf. Sinod, prin organul I. P. S. Președinte, Domn Domn Iosif Naniescu, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, în ședința sa dela 20 Maiŭ, anul mântuirei una miiă opt sute nouĕḑecĭ și șése, și s'a semnat de toțĭ membrii presențĭ la ședință, fiind douĕ abținerĭ.

Tot de-odată Sf. Sinod a decis ca sĕ se comunice Inaltului guvern spre buna cuviință și regulă.

In urma sentinței Sinodului dela 20 Maiŭ, Regele a semnat decretul, prin care locotenența metropolitană este însărcinată a continua girarea afacerilor eparchiei Metropoliei până la îndeplinirea vacanței.

Miercurĭ, înainte de ce Metropolitul judecat ar fi fost dus la mănăstire, locotenența metropolitană i-a cetit un act prin care i-se face cunoscut, că e *caterisit* din trépta archieriei și cădut din demnitatea de Metropolit al Ungro-Vlachiei și Primat al României. Conform acestei sentințe el e trimis la mănăstirea din *Căldărușanĭ*, unde e dator a fi supus întru tóte disciplinei monachale.

Apoi pe la 7 óre séra în fața prefectului poliției, procurorului general și episcopilor de Hușĭ și de Argeș, 'i s'au cetit tóte actele și sentința. Metropolitul a declarat, că numai silit plécă din Metropolie, căcĭ nu recunósce legalitatea osândei, și se va supune numai unui decret regal de destituire. Metropolitul a fost provocat apoi de organele guvernului sĕ se gătéscă de pleoare. Cu cea mai mare grabă el a fost dus cu o birjă păzită de sergențĭ și gendarmĭ, la mănăstire.

*

Acéstă tristă sórte a Metropolitului-Primat a produs o mare furtună în Bucurescĭ. S'au ținut mai multe întrunirĭ publice de protestare contra procedurei guvernului, ér alte întrunirĭ sunt convocate pe ḑilele viitóre tot în acest scop.

Un comitet de dómne din Bucurescĭ a luat inițiativa de-a presenta Regelui o petițiă acoperită de un mare numĕr de subscrierĭ, și care a fost presentată Regelui alaltăierĭ.

*

Un corespondent al ḑiarului „*Adevĕrul*“ din Bucurescĭ s'a dus anume la Căldărușanĭ, ca sĕ vadă cum se află Ghenadie și sĕ vorbéscă cu el.

La întrebarea, cum i-se pare în mănăstire, fostul Metropolit-Primat rĕspunse, că e fórte mulțămit. De locurile acele îl légă amintirĭ frumóse, căcĭ acolo și-a început viéța călugărescă prin 1854, când era în vêrstă de 16 anĭ. De-ocamdată va rĕmâne la Căldărușanĭ, căcĭ are lipsă de liniște și de sănĕtate, ér spre tómnă va pleca în Elveția, Italia etc.

Ghenadie spune mai departe, că Regele nu a semnat decretul de destituire în caterisire, decĭ locotenența și-a însușit un drept, pe care nu-l are. La plecare nu i-au dat voiă sĕ ia decât într'o legătură câteva cămeșĭ, și procurorul Sărățeanu l'a tractat mai rĕu, decât pe un criminal. Multe saltare a trebuit sĕ și le lase deschise, multe hârtii de afacerĭ pe mese, ér un césornic scump i-a dispărut în mijlocul vandalismului polițienesc.

Spune mai departe Ghenadie, că catolicii pot sĕ se bucure de scandalul acesta; multe ar putĕ spune în privința acésta, dér deocamdată tace. Adevĕrul însĕ o sĕ iésă la lumină, și atuncĭ se vor vedé vinovații și trădătorii...

Rĕtăcirile unui magnat de naționalitate română.

Étă scrisórea d lui Dr. Iosif Gall la care rĕspundem în fruntea foii.

Lucarețĭ, în 31 Maiŭ 1896 căl. n.
(comit. Timiș.)

Frate nenumite!

Concede, rogu-te, ca la rĕspunsul publicat in N-rul 89 al „Gazetei Transilvaniei“, care numai nu de mult mi-l'am putut procura, sĕ fac următórele reflecsiunĭ:

Nu singur, ci dimpreună cu deputații dietalĭ de naționalitate română, carĭ se aflau în Budapesta, am făcut dechiarațiunea în privința serbărei mileniului, am făcut'o spontan, neîndemnațĭ, nepușĭ de nime altul în mișcare, decât de convingerea nóstră despre necesitatea acestui pas, constatată într'o ședință comună, nu pentru de a face foile opoziționale române de minciună, după cum ḑicĭ, ci pentru de-a desfășura înaintea publicului întreg motivele ținutei nóstre contrare părerii acelor foi, a-le combate cu seriositate și fără invective, cu de carĭ suntem tractațĭ noi în mai tóte acele foi în loc de argumente seriόse, a capacita cu puterea rațiunei, pe care ne răzimăm. La atare dechiarațiune cred, că am fost îndreptățițĭ, ca membri ai legislațiunei, în urma chiămărei nóstre politice. Ai drept, că s'ar fi cuvenit sĕ-o trimitem mai întâiŭ foilor române, am fi și făcut'o, decă ni-ar fi rĕmas timp, împrejurările s'au desvoltat însĕ așa, cât nu a fost posibil.

Atacurile cele mai vehemente în formă de proteste și alte sminte, carĭ au făcut impresiune atât de rea asupra publicului maghiar, cât chiar în interesul românimei ne-am vĕḑut silițĭ a rupe cu tăcerea, — s'au ivit tocmai către finea lui Aprilie; îndată după aceea încă în 30 Aprilie ne-am întrunit la conferință, și fiind-că față de deschiderea sĕrbătorilor mileuare în 2 Maiŭ dechiarațiunea trebuia publicată mai înainte, adecă în 1 Maiŭ, altcum nu mai avea nicĭ un înțeles, de aceea n'am putut'o trimite mai înainte foilor române.

Și óre ce am ḑis noi în dechiarațiunea nóstră de a adus pe unii jurnaliști a ne porecli cu epitetele cele mai mojicescĭ neusitete la descuțiunĭ seriόse între ómenĭ culțĭ?

Am defăimat óre pe cine-va? am isbit în aspirațiunile, ce țintesc la susținerea și desvoltarea naționalităței nóstre pe base legale? nimic din aceste! Din contră, după ce am înșirat causele, pentru carĭ e la loc sĕ iée parte și Românii la serbarea mileniului, am amintit apriat, că lupta pentru validitarea pretensiunilor privitóre la susținerea și desvoltarea naționalității române, cum și pentru o representare amĕsurată în parlament, curge încă, am apelat însĕ la înțelepciunea politică, la împrejurările, carĭ pretind sĕ participăm la ser-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Lupta dela Călugărenĭ.

> O Românie! Care este mai mândră de cât tine între tóte țĕrile sĕmĕnate de Domnul pe pe pĕmênt?
>
> *Bălcescu.* — „Cântarea României“.

Drumul care merge dela Bucurescĭ spre Giurgiu trece printr'o câmpie șésă și deschisă, afară de un loc unde se află strîns și închis între nisce délurĭ pădurόse. Intre aceste délurĭ este o vale largă, acoperită de crângul, care este udat de apa Neajlovului. Acéstă vale, pe care locuitorii o numesc *Vadul Călugărenilor*, fù alésă de Mihaiu Vitézul spre a servi de Termopile Românilor.

Locul acesta pe care Mihaiu 'l-a sânțit, se chiamă „*Călugărenĭ*“; acĭ a triumfat libertatea, acĭ a fost sdrobită tirănia, acĭ semi-luna s'a târît în genunchĭ înaintea aquilei romane.

Acest loc ne strigă și ne arată tóte evenimentele marĭ și gloriόse, carĭ sunt tăiate cu litere neșterse în cartea cea mare a întêmplărilor, de acĭ 'și-a luat sborul gloria română.

Românul trece acum cu nepăsare printre aceste locurĭ sfinte fără sĕ 'șĭ-aducă aminte, că pămêntul ce calcă este frământat cu sângele părinților sĕi și acoperit cu ósele vitejilor.

Voi, pădurĭ bĕtrâne, voi, văilor mute, ce furățĭ martorĭ la atâtea evenimente marĭ, décă ațĭ putea vorbi, ni-ațĭ spune, că din sînul vostru se aruncau străbunii noștri ca nisce lei înfuriațĭ asupra barbarilor, ce veneau din stepele asiatice.

Aicĭ dér Mihaiŭ dete piept cu hordele barbare sub comanda renegatului Sinan Pașa, numai cu 8000 de Românĭ voinicĭ ca leii, contra a 200 mii de turcĭ sĕlbaticĭ.

In ḑiua de 13 August 1595 veni sĕ lumineze acéstă ḑi de Mercurĭ, menită a fi briliantul cel mai strălucit al corónei românescĭ. Inaintea ḑorilor încă, Mihaiŭ Vitézul trimite o sumă de ostașĭ, carĭ se aședară la întrarea pădurei și-șĭ puse tunurile într'o bună posițiune. In acelașĭ timp Turcii șĭ iau posițiunea în préjma podului de cealaltă parte. Terminându-se pregătirile, Mihaiŭ îșĭ înălța împreună cu ostașii sĕi o rugăciune ferbinte către Inaltul Creator. Apoi întorcêndu-se către soldațĭ le ḑise sĕ-șĭ aducă aminte de vechia lor vitejiă, căcĭ ocasiunea de acum e frumósă și de o vor mai pierde, anevoiă o vor mai căpĕta.

El le mai ḑise încă, sĕ-șĭ aducă aminte de cruḑimile vrăjmașului, care nu iértă nicĭodată pe cei biruițĭ, și că a venit timpul a-se lupta puternic pentru libertate.

Ast-fel vorbì Mihaiŭ, neînspăimântatul vitéz, și ostașii, animațĭ împotriva Turcilor, rĕspund învêrtind în mânĭ paloșele și lăncile, cerênd de la domnul lor, ca sĕ-i ducă îndată la luptă contra inamicului.

Atuncĭ Mihaiŭ, plin de încredere în armata sa, trece podul în capul a 8000 ostașĭ și se aruncă cu furiă asupra Turcilor, îi isbì cu atâta putere încât îi puse pe fugă.

Lupta ținù până aprópe către apusul sórelui, când Românii, carĭ erau fórte obosițĭ și fără o isbândă, după o luptă lungă și nepotrivită, se plecară numĕrului celui prea mare al inamicului. Mihaiŭ, vĕḑend terórea generală, decise a-se jertfi și a cumpĕra biruința cu pericolul vieței sale. Mihaiu ridică ochii lui către cer, chiămând în ajutor protecțiunea divină, smulge o săcure ostășéscă din mâna unui soldat, se aruncă ca fulgerul între Turcĭ, trântesce la pămênt pe toțĭ ce se încercară a-i sta contra, sbóră capul lui Caraiman-pașa, asemenea și alții mulțĭ căpitanĭ și soldațĭ, carĭ cădeau unul după altul ca spicele de grâu, tăiate de secere, mușcă țărîna în convulsiunile morții, și făcênd minunĭ de vitejiă se întórce la ai sĕi plin de trofee și fără sĕ fiă rănit. Acéstă faptă eroică înfiόră pe Turcĭ de spaimă, ér pe Românĭ îi însuflețesce și îi aprinde de entusiasm, și cu toții strigând: „Victorie!“ se repeḑiră, rĕsturnară tot ce le sta înainte, sparseră rêndurile Turcilor, răniră pe Satîrgi-Mahomet-pașa, și armata turcă luând'o la fugă spre pod, spre a-șĭ găsi mântuirea în trecerea lui, mulțĭ dintre ei se aruncară în balta Neajlovului, unde îșĭ aflară mórtea. O mulțime de Pașĭ se cufundară în rîu unde fură ucișĭ; chiar Sinan Pașa, în graba fugei sale, fù călcat în picióreIe cailor, și, îm-

barea mileniului, a cărui esposiţiă are sĕ dea una icónă a stărei culturale a Ungariei întregĭ; sĕ nu ne dăm amărâciunei când e vorba de o sĕrbătóre, atât de mare şi rară a patriei întregĭ!

Ce-i mai mult! nicĭ nu ne putem făli, că noi am fi eşit mai întâiŭ cu atare recomandare; aşa sciu, că „Tribuna“ a fost cea d'întâiŭ, care a scris vestitul articol fără capĕt, fără încheiare, unde a recomandat participarea la serbările mileniului; apucându-o mai târdiu alt curent, ne dă acum în cap cu ciomagiul cel mai gros, când cutezăm a propaga aceeaşĭ ideiă, lăpădată între vremĭ de ea; „Dreptatea“ din Timişóra încă cochetase cu aceeaşĭ ideiă, şi după-ce a scărmânat'o urît „Tribuna“, ne sare şi ea în cap.

Decă am isbit şi noi unde-va, am isbit în buruiana urei şi duşmăniei, cultivarea căror semţiri nu ne póte duce la nicĭ un bine, ci ne îngreunézà numai situaţiunea în viitor.

Ne am ridicat cu inima peste luptele vieţei de tóte dilele, cum se cuvine la o serbare mare, am arătat plaiurile luminóse din trecut, când Romanul alăturea cu fraţii maghiarĭ a luptat glorios pentru mântuirea patriei şi când barbaţii eşiţĭ din sînul poporului român, ridicându-se prin meritele câştigate pentru patria, au ocupat şi cele mai înalte posiţiunĭ în cârmuirea ţĕrii; ba au eserciat chiar şi influinţă decidĕtóre asupra destinelor ţĕrii, şi am indigitat, că şi în viitoriu putem ajunge după convingerea nóstră la validitarea deplină a dorinţelor în ce privesce susţinerea şi înflorirea naţionalităţii nóstre, decă vom ţine înaintea ochilor şi interesele celorlalte popóre conlocuitóre, anume interesele susţinerei şi desvoltărei statului ungar, şi a monarchiei, décă vom pretinde cu demnitate ce e just, dér nu vom părăsi basa legală şi vom căuta a evita întărîtarea fraţilor maghiarĭ prin una ţinută duşmănósă, din contră vom căuta a-i câştiga pe partea nóstră, căcĭ după firea omenéscă numai aşa putem spera a ajunge la înţelegere, care atitudine o numescĭ altcum cu, o trufiă neobicinuită Românului, de „sărutarea vargei“; am indigitat, că atacul îndreptat contra serbării mileniului merge prea departe şi de aceea, căcĭ vatĕmă pre întreg poporul maghiar în simţul sĕu de pietate, şi nu lovesce numai în guvern orĭ una partidă sĕu numai în jurnaliştii cu carĭ vĕ luptaţĭ de regulă, de aceea e una procedere cu totul greşită. Am indigitat în fine, că după convingerea nóstră tóte jurstările politice arată necesitatea întrunirei Românilor şi Maghiarilor pentru asigurarea viitorului faţă de norii ce se ridică, prin urmare trebue căutat pe amendouĕ părţile a încunjura cât numai e posibil tot ce nasce sĕu nutresce înstrăinare şi urgiă între aceste douĕ elemente.

Şi acum dic şi eu, puneţĭ mâna pe inimă frate, óre după cele intêmplate dela dechiaraţiunea nóstră încóce, nu avem noi drept? óre nu era mai consult chiar din interes special românesc de a nu păşi în contra serbărei mileniului?

Nu ai vĕdut, că s'a întêmplat, ce nu s'a mai pomenit în istoria Ungariei, ca curtea preaînaltă întrégă, Majestăţile Lor cu 17 Archiducĭ şi Archiducese, aşa-déră cu toţĭ membri dinastiei préînalte, carĭ n'au fost împedecaţĭ prin vr'un morb, au luat parte la solemnităţile milenarĭ, la deschidere şi la serviciul dumnedeesc („Te Deum“) desvoltând una pompă extra-ordinară! că întregul corp diplomatic, chiar şi ambasadorele României, a luat parte la acéstă serbare, că toţĭ capii statelor europene au felicitat pe Majestăţile Lor la acele.

N'ai vĕdut, că Saşii ostentativ participéză la aceste sĕrbătorĭ, nu numai în capitala Budapesta, ci şi în provincia, sciind folosi momentul potrivit de-a câştiga simpatia şi încrederea Maghiarilor, ce şi-au şi câştigat'o, măcar că pe la începutul erei constituţionale ei erau cei mai urgisiţĭ. Dela fraţii Saşĭ, carĭ duc rol în politică mai de mult decât noi şi au inteligenţă de cultură înaltă, am puté învĕţa mult. Asemenea au participat Croaţii, apoi fruntaşii şi clerul sêrb, cum şi mare parte a poporului lor, chiar şi singur sântul Papă dela Roma a felicitat pe fraţii Maghiarĭ la acésta serbătóre, dicĕnd în enciclica sa: că doresce sĕ iee parte la serbarea milenară toţĭ fiiĭ patriei însufleţindu-i pe toţĭ aceeaşĭ iubire către patriă.

N'ai vedut, că toţĭ episcopii românĭ au dispus prin circulare ţinerea acestor serbărĭ, şi, carĭ n'au fost împedecaţĭ prin bólă au participat la acele cum şi poporul român în multe părţĭ. Maiestatea Sa Impĕratul şi Regele apostolic a întonat faţă de prelaţii noştri, carĭ s'au presentat, bucuria sa, că s'au întăţişat la aceste sĕrbărĭ. Óre bine e a-l svătui pe poporul român la una direcţiune contrară de aceea, care o aprobă atât de apriat Impĕratul şi Regele nostru, părintele bun al tuturor popórelor sale? Óre e bine a'l aduce în contrast şi cu capii bisericei sale?

Inzadar vor foile nóstre oposiţionalĭ sĕ mĕ presinte ca pe un pĕcătos, carele singur are cutezanţa a recomanda participarea, étă că nu stau singur, ci mulţĭ sûnt de astă părere, cum arată faptele.

Nu lipsa de iubire către naţionalitatea nóstră română, nu impunere orĭ influinţa din afară ne-a condus la dechiaraţiunea combătută de foile române oposiţionale, ci convingerea, că chiar în interesul românimei din tóte punctele de vedere e necesar sĕ participeze şi Românii la aceste serbărĭ, sĕ folosécă şi momentul acest solemn spre apropiare.

E în interesul comun al patriei a căuta apropiarea şi înţelegerea între elementul maghiar şi român, la care nu se póte ajunge nicĭ când décă nu vom căuta a apuca firele, ce ne conduc la înţelegere, ci luându-ne după defecte administraţionalĭ, după escesele unora sĕu altora, după vorbele unor şovinişti, unor foi, din acele voim sĕ judecăm ţinta politică şi convingerea unui popor întreg, şi ne îndepărtăm, *înstrăinăm de acela, fără a căruia concurs nu putem reuşi.*

Sĕ ocupăm terenul dat prin constituţiune, sĕ conlucrăm dér pe cale legală a o desvolta în spirit liberal, spre a lărgi drepturile de carĭ e lipsă pentru validitare mai deplină, anume spre a reforma legea electorală, sĕ căutăm a conlucra la reformarea resp. perfecţionarea administraţiunei politice şi sĕ sbiciuim din locurile competente abusurile, unde se arată, dér nu în articolĭ veninoşĭ prin gazete, în carĭ apoi apucând deasupra amărăciunea nu odată se lovesce în ţîntele şi interesele mai 'nalte de stat, de carĭ n'ar trebui sĕ ne uităm nicĭ în lupta cea mai înverşunată.

Elementul român e recunoscut din partea bărbaţilor de stat ca un factor de considerat atât în patriă, cât şi afară de aceea în politica europénă orientală, de un factor însĕ, care numai în legătură cu elementul maghiar îşĭ are însemnătatea sa; căutaţĭ împrejur şi veţĭ vedea, că precum popórele, carĭ au interese şi aspiraţiunĭ contrarie de ale nóstre sunt aceleaşĭ faţă de Maghiarĭ, cât şi faţă de noi, aşa şi factorii politicei mai însemnaţĭ, resp. şi popórele, de a căror simpathiă ne bucurăm, sunt totdată şi amicii Maghiarilor; de sine urméză de aicĭ că nu ne putem validita alt-cum decât décă urmăm în politică acea direcţiune, care ne face posibilă conlucrarea cu fraţii Maghiarĭ, décă căutăm a ajunge la una bună înţelegere cu dênşii, trebue dér sĕ căutăm a obli calea acesteia, atuncĭ punem a bună sémă cea mai bună basă pentru un viitor fericit atât al patriei cât şi al poporului nostru.

Cred, că doră nicĭ nu va trece timp aşa de lung până când ne vom putea întâlni mulţĭ într'o acţiune mai însemnată spre acest scop; evenimentele intrevenite dela 1881 încóce, în conglăsuire cu cele sus espuse, vĕ vor fi convins, că programa din 1881 e greşită, şi forméză una mare pedecă a înţelegerii. Pe basa aceleia luptând de decenii nu a-ţĭ putut ajunge la nicĭ un resultat, trebue déră negreşit schimbată.

Că n'am reuşit nicĭ noi, cei cu programa din 1884, la acésta au conlucrat mai multe cause espuse în dechiaratiunea mea din 30 August 1892, apoi şi constelaţiunile politice nefavoritóre, ce au întrevenit mai târdiu, însĕ nu ni-se póte face împutare seriósă chiar din aceea parte, care a comis tot ce e posibil de a ne paralisa şi discredita.

Ce s'atinge de modul scrierei numelui meu, ce alt-cum cred, că nu stă în legătură strînsă cu dechiaraţiunea nóstră, te asigur, că nu-mĭ scriu numele altcum, decât cum l'am eredit dela părintele meu, şi cum sună tóte documentele nóstre oficióse matriculare.

Sciĭ bine că „u“ cel mut, ce s'a fost întrodus cam dela 1860 încóce, pre basa gramaticei lui Ciparu şi a altora, în ortografia română la tóte cuvintele, carĭ se finesc cu un consonant, s'a scos éră din us, ce arată şi ortografia folosită în preţuită-vĕ fóiă, din aceea déră, că nu-'l folosesc nicĭ eu acum, precum nu l'au folosit nicĭ bĕtrânii, nu se póte face nicĭ una deducţiune, la care se vede a ţinti apostrofarea nefolosirei, că dór aşĭ fi voit prin acésta a-mĭ denega orĭ ascunde originea mea română.

Fiind-că atingĭ şi denumirea mea de membru al casei magnaţilor, ce s'a întêmplat încă la anul 1887, vĕdĕnd că eştĭ în rĕtăcire despre procedere la denumire, trebue sĕ observ, că la facerea aceleia magnaţii nu au nicĭ una încurgere directă; ministeriul nu-i întrébă pe cine sĕ propună Majestăţiĭ Sale spre denumire, ci îşĭ face propunerea sa pe basa legei din 1886 art. VII. a căruia § 5 dispune: „membri pe viaţă ai casei de sus devin aceia, pe carĭ îi denumesce Majestatea Sa Regele dintre toţĭ civii de stat ai corónei sântului Ştefan la propunerea consiliului ministerial cu acel scop, că prin acésta sĕ remunereze meritele, şi sĕ se amplifice autoritatea casei de sus“.

Intre membri casei magnaţilor nu afli partide strict grupate, ca şi în dieta ţĕrii, ci fiind tot ómenĭ independenţĭ, fiă-care după vederile sale ia posiţiă faţă de cestiunile mai marĭ unde se arată necesitatea de-a da sprijin, orĭ de-a opune vre unei acţiunĭ a guvernuluĭ sĕu a modifica conclusele casei ablegaţilor; de una înrîurire asupra unui sĕu altui membru în aşa grad, cât acela sĕ se vadă moralicesce silit a lucra contra convingerei sale, nu e vorba.

Altcum te asigur, şi cred că acésta îţĭ va cădé bine, că între magnaţĭ cum şi în casa ablegaţilor cunosc maĭ mulţĭ bărbaţĭ escelenţĭ, carĭ doresc sincer împăcarea deplină a elementului român, şi că dechiaraţiunea nóstră a făcut cea mai bună impresiune în cercurile maghiare, ba nu unul dintre cei mai eminenţĭ bărbaţĭ de stat ne-a felicitat la aceea, ce póte că la prima vedere nu'ţĭ va cădé bine şi ni-o vei socoti de una împrejurare agravătóre pentru noi, că adecă am fi cedat pre mult şi de aceea a aflat primire bună, dar' cugetând maĭ afund ar trebui sĕ'ţĭ placă totu-şĭ din acel punct de vedere, că arată consimţirea cu tendinţa seriósă de împăcare.

In privinţa căsĕtoriei civile, în fine, la care vĕd că ţintescĭ, când dicĭ că votez legĭ contra némului şi bisericii mele, observ aicĭ pe scurt, până când voi puté a rĕspunde odată mai pe larg, că acusa nu e întemeiată; instituţiunea acésta sĕ privesce astădĭ de un postulat al statului modern şi e întrodusă în tóte statele apusene, ba chiar şi în România, unde a bună sémă n'au întrodus'o sĕ nimicéscă orĭ slăbéscă pe Românĭ, orĭ biserica gr. orientală.

Cu tótă stima fiind

Dr. Iosif Gall.

---

puns cu suliţa de un ostaş român, cădù călare de pe pod cu atâta repediciune, încât lovindu-se de pod, îşĭ pierdù doi dinţĭ ce singurĭ mai avea în gura lui.

Un admirator al acelor timpurĭ ne spune 'n versurile sale:

Aci spre libertate strămoşii se luptară,
Şi pân' la picătură al lor sânge vĕrsară,
De care aburéză pămêntul până acum;
Pe cer măreţul sóre şi luna 'ntunecósă,
Vĕdutu-i-a în taberĭ şi 'n lupta sângerósă,
Printre vrăjmaşĭ în dróie făcĕndu-şĭ liber
[drum.

Istoricii spun, că Neajlovul a curs în timp de 2 dile apă roşiă amestecată cu sângele versat în acea di.

Românii se întorseră triumfătorĭ în tabăra lor, încărcaţĭ cu multe muniţiunĭ luate de la Turcĭ, între carĭ şi stegul cel verde şi sfânt al proroculuĭ Mahomet.

Turcii erau fugăriţĭ şi prăpădiţĭ, încât, când creştinii luară mai târdiu ofensiva, Turcii nu mai cutezară a-se mai mĕsura cu Românii şi nu se credură în siguranţă decât puind mai repede Dunărea între dênşii şi îngrozitorii lor vrăjmaşĭ.

După aceea Mihaiŭ hotărî a se retrage către munţĭ până îi va veni ajutorul întreg al Transilvaniei şi Moldovei, îşĭ trimese familia întrégă la Sibiiu, ér el cu oştirea se retrase la C. Lung, cetatea lui Negru Vodă.

Măreţa luptă de la Călugărenĭ ne-a lăsat nouĕ cea mai mare libertate de care ne bucurăm astădĭ.

Românul este lăsat de la natură, ca el sĕ-şĭ apere cu sânţeniă moşia moştenită de la strămoşĭ cu valurĭ de sânge. Românul, care nu desvóltă tóte puterile, tótă energia întru a apĕra şi a cultiva arborele românismului, nu este Român; unul ca acela nu póte sĕ aibă inimă şi suflet românesc, mai bine sĕ-şĭ smulgă inima din piept şi sĕ o calce în picióre.

Inainte mamele române legănau pe copiiĭ lor şi le cântau ast-fel:

„Tacĭ tu, dragul maichii mic,
Crescĭ şi fă-te un voinic,
Ca sĕ scapĭ pe fraţii tĕi
De tiranĭ şi de călăi;
Sĕ-ţĭ scapĭ vechia ta moşiă
De streinĭ şi de robiă!“

E. L.

Lupul păcălit.

Poveste de pe la Gherla.

Ţie-l Dumnedeu pe moşu-meu, că multe de tóte ne povestesce, de-ţĭ face creerul apă şi capul călindar, te face sĕ ridĭ şi ér sĕ ridĭ, de gândescĭ, că eştĭ în împĕrăţia rîsului, — vorba ceea!

Amu ci-că era odată într'un sat un om sĕrac. El n'avea altă avere, numai o scrófă hitiónă, un berbece rĕu şi o iépă deşelată şi dógă de grasă, de puteai fără pic de greş sĕ-i numerĭ cóstele cale de trei poşte.

Le-a vĕrat el cum a putut; mai le-a ţipat în ciurdă, mai le-a mânat la păşune şi le-a îngrijit, mai una, mai alta... sciţĭ cum face un om nĕcăjit!

Déră dela o vreme s'a apropiat frigul şi ierna. Omul nostru, despre care uitasem sĕ vĕ spun, că era un pic leneş, peste véră nu şi-a fost adunat nutreţ, cu ce sĕ le pótă ierna.

Umblând el prin sat, în sus şi 'n jos, a audit, că unii dintre ómenĭ îşĭ iernéză vitele la munte.

Hm! mei — gândesce el — îmĭ stă capul sĕ duc şi pe-a mele la munte!

Şi-şĭ mai bate el capul: că ba le-a duce, ba nu le-a duce. Mai pe urmă totuşĭ se hotăresce, că dĕu el le-a duce, „că dór cum îngrijesce muntele de vitele altuia, şi de-a lui a îngriji!“

Dimineţa următóre, pe la rĕsărit de sóre, a fost călcat mai o poştă de loc cu ele!

Şi când ajunse la munte, lăsà la póla muntelui scrófa, dicĕndu-i: „Aicĭ se iernéză porcii, rĕmâi aicĭ, mâncă şi te hrănesce, éră la Sângiorz vină acasă grasă, frumósă şi cu 12 purcei după tine“. Mergĕnd mai la deal îşĭ lăsà berbecele, dicĕndu-i: „Aicĭ se iernéză oile, rĕmâi aicĭ, mâncă şi te hrănesce, éră la Sângiorz vină acasă gras, frumos şi cu o lână până 'n

SCIRILE DILEI.

— 25 Maiŭ.

Societatea „Dacia Traiană“ din Bucuresci, după cum se scie, a arangiat în diua de 2 Maiŭ v. c., cu ocasiunea aniversărei luptei dela Călugăreni, o procesiune la Crucea-de-Piatra (Călugăreni) pentru a depune o corónă la piciórele crucii ridicate în acea luncă, ilustrată de marele Domn român Mihaiŭ Viteazul. Tot cu acea ocasiune amintita societate a edat și un *numĕr festiv*, întitulat „Călugăreni“, care pe pagina primă pórta portretul lui Mihaiŭ, făcut la Praga în 1601, de pe natură, de cătră Aegidius Sadeler, sculptor al Maiestății Sale Impĕratului, căruia 'i l'a dedicat. Imprejurul portretului sunt scrise în latinesce cuvintele: *„Mihaiŭ-Vodă, Domn al Țerii-românescĭ, mare 'n fericire și în restriste, și intr'una și intr'alta cu acelașĭ curaj“.* Er de desubtul acestui portret s'au aflat scrise câte-va versurĭ latinescĭ, în carĭ se dice între altele despre marele viteaz Mihaiŭ: „ ..*pentru mântuirea țĕrii sale și pe sine se jertfesce: merge înainte fără temere, chiar decă s'ar împotrivi tóte puterile iadului; prin faptele sale întrece și plăsmuirile poetice“.* Numĕrul festiv edat de societatea „Dacia Traiană“ este în total fórte interesant, dovadă și foiletonul nostru de adĭ *„Lupta dela Călugăreni“*, pe care o reproducem din acest numĕr festiv. Amintim cu acéstă ocasiune, că societatea „Dacia Traiană“ s'a înființat în Iunie 1894, avĕnd ca scop principal cultura fisică și națională prin cultivarea esercițiilor de arme, a cântecelor naționale, a jocurilor eroice etc. Președinte al acestei nobile societățĭ e d-l G. O. *Gârbea*, ér vice-președinte d-l prof. *Dr. Elefterescu*, bine cunoscut cetitorilor noștri și din mult prețuitele scrierĭ higienice, ce d-sa le publică în fóia nóstră.

—o—

Nou episcop gr. cat. Sub titlul acesta *„Kolozsvár“* de adĭ publică o telegramă din Budapesta, în care se dice, că preotul militar Teodor *David* va fi numit episcop greco-catolic la Lugoș.

—o—

Tricolor pe mormĕntul unei fete. Din Clușiu ni-se scrie cu data 4 Iunie n. c.: Astădĭ s'a înmormĕntat aicĭ tinĕra d-șóră *Amalia Roșiescu*. La înmormĕntare a luat parte tótă inteligența română. Cântările funebrale le-au esecutat spre admirarea tuturor mai mulțĭ d-nĭ teologĭ din seminariul Aradului. Nu putem sĕ nu amintim, că prin pierderea acestei tinere, a pierdut națiunea o adevĕrată fiică română; chiar și înainte de mórte a rugat familia sĕ-i procure *un tricolor pe mormĕnt*, dicĕnd, că *astădĭ ficele române numai acolo il poț păstra neconturbat.* Fiă-i țĕrîna ușóră și memoria neuitată! *Iustus.*

—o—

Foc „milenar“ în Brașov. Cu cetină, smólă și vitriol, dăruite de fabricantul de petrol din loc, Dr. Otroban, se va ilumina de séră vêrful „Têmpei“ și celelalte délurĭ din jurul Brașovului. Ca sĕ nu crédă cineva, că acel foc de pe „Têmpa“ este vre-un semn neourat, spunem, că prin acel foc se semnéză, după cum aflăm, ceremonia punerei pietrei fundamentale a monumentului „milenar“ pe vêrful „Têmpei.“ Pe lângă iluminații vor mai urma și alte tămbălăurĭ milenare. La lumina acelui foc, poporul va pută bine ceti, în libelele de dare, percentele încărcate pe spinarea lui fără nicĭ o milă, de cătră puternicii milenarĭ.

—o—

Contra „partidei poporale“. Ierĭ s'a ținut în Félegyhaza o mare adunare a „partidei poporale“ catolice. Erau de față peste 15,000 ómenĭ. Când contele Ferdinand *Zichy* voi sĕ vorbéscă, mulțimea începŭ sĕ fluere și sĕ strige „abzug“, așa că contele Zichy abia a putut sĕ-șĭ continue cuvĕntarea. Când el voi sĕ ia din nou cuvĕntul mulțimea strigă: „Jos cu conducĕtorul muscălesc!“ — „Ce caută aici?“ — „Mergĭ acasă!“ In situația cea mai amenințătóre, polițiștĭ călărĭ împrăsciară mulțimea. In fine, Zichy cu ai sĕi numai sub scutul polițiștilor au putut sĕ mérgă la gară, — Foile guvernului nu mai pot de bucuria, că lui Zichy i-s'a întâmplat acéstă neplăcere „milenară“.

—o—

Cursul suplementar de limba maghiară pentru invĕțătorii Germanĭ și Românĭ, carĭ în înțelesul legii dela 1879 trebue sĕ aibă diplomă din studiul limbei maghiare, — se va deschide anul acesta la 25 Iunie în *Christurul-săcuesc.* La acest curs pentru a face esamen din limba maghiară, se pot presenta numai invĕțătorii, carĭ șĭ-au luat diplome înainte de 1882.

—o—

Concert în Alba-Iulia. Duminecă în 2 (14) Iunie c. se va da în sala otelului „Hungaria“ din Alba-Iulia un mare și frumos concert românesc din partea Reuniunei române de musică din Sibiiu, sub conducerea d-lui George *Dima.* Inceputul la 8 óre séra. Intrarea: de persónă 1 fl. 50 cr. Băeții prețul de jumĕtate; galeria 50 cr. După concert dans. Venitul e destinat pentru un scop de binefacere.

—o—

Rușĭ espulsațĭ din Germania. De un timp încóce guvernul german espulséză o mulțime de supușĭ rușĭ. S'a întêmplat chiar și aceea, că au fost espulsațĭ Rușĭ, carĭ de mai mulțĭ anĭ se așeďaseră în Germania, și purtau comerciŭ onest.

—o—

Impĕratul Wilhelm II al Germaniei a primit sĕ fiă nașul fiiului nou născut al contelui Wilhelm Bismark.

—o—

Cadavrul unui brav general. Depeșĭ sosite din Massauah anunță, că cadavrul generalului Dabormida, care s'a luptat cu multă vitejiă în lupta crâncenă ce-au avut'o la Adua Italienii cu Abissinienii, s'a aflat în apropiarea câmpului de luptă dela Adua, și cu tóte că era de tot schimonosit, s'a recunoscut după insigniile militare și după obiectele, ce le avuse nenorocitul general la sine.

—o—

Serbările din Moscva. In 4 Iunie perechia imperială ruséscă a visitat primăria orașului Moscva, unde era așteptată de 14,000 scolarĭ, carĭ au aclamat'o în mod călduros. De pe terestrile tuturor caselor copiiĭ aruncau florĭ în drumul Țarului și Țarinei. Șeful municipalității a anunțat, că acest corp a hotărît sĕ construéscă o infirmerie pentru 2000 persóne, în amintirea încoronării Țarului. Impĕratul a rĕspuns prin cuvinte de mulțămirĭ. Séra a fost un mare prând la ambasadorul englezesc, apoi bal mare la Kremlin.

—o—

O întêmplare îngrozitóre. Copiiĭ de scólă din mai multe sate germane, învecinate cu capitala Berlin, împreună cu mai mulțĭ preoțĭ și învĕțătorĭ se îmbarcară într'un vapor mai mic de pe lacul Cremonn, pentru-ca sĕ facă o escursiune. Mașinistul vaporului declară la mijlocul lacului, că nu voiesce sĕ mérgă mai departe, și conducĕtorii copiilor făcură, spre gróza lor, descoperirea, că mașinistul desfăcuse tóte șrofurile mașinei și le unse cu gaz, cu scopul ca sĕ arunce vaporul în aer. Cum se aflà mai târdiu, mașinistul voi sĕ-șĭ resbune pentru că i-se abdisese postul. Ișĭ póte închipui orĭ-cine gróza ce-i apucă pe toțĭ pasagerii. Copiiĭ începură a plânge, a striga și a văera, și o parte dintre ei voiau sĕ se arunce în lac, credĕnd, că așa vor scăpa mai ușor de mórtea sigură, ce-i aștepta pe toțĭ. Intr'aceea însĕ unui forestier, care încă se afla între pasagerĭ, îi veni o ideă fericită. El aruncă adecă o funiă cu laț spre mașinist, chiar în momentul când acesta era gata sĕ-șĭ esecute planul infernal, il trase la sine, il aruncă la pămĕnt și îi legă mânile și piciórele. Vaporul nu putea merge mai departe și astfel fù tras cu funii la țĕrmurĭ. Bestialul mașinist de sigur va fi pedepsit amĕsurat faptei diavolescĭ, pe care intenționase s'o sĕvĕrșéscă.

—o—

Turburări în apropiarea Romei. Alaltăerĭ după amédĭ se arangiă în vila Corsini, de lângă Roma, o mare serbare poporală în amintirea lui Garibaldi, eroul libertății. După finirea serbărei poliția interdise socialiștilor de-a intra cu stégul lor în Roma, din care causă se iscă o ciocnire vehementă, și mai mulțĭ polițiștĭ au fost greu rănițĭ.

—o—

Logodnă. D-l *Vasilie D. Barbat* din Satulung (Săcele) s'a logodit cu d-ra *Maria I. Moldovan*, din Bacifalău. — Fiă în ceas cu noroc.

—o—

Musica orășenéscă va da mâne, Duminecă în 7 c., un concert în otelul „La pomul verde“. Programul ales și bogat cuprinde între altele și urmĕtórele piese: Suvenir de Mehadia, fantasiă de Klein; Cor din Lohengrin de Wagner; și Pas des fleurs de Naila Delibes.

Óspeții, carĭ vin la Brașov, pot afla cele mai bune, mai curate și mai higienice odăi la **Villa Kertsch**, aflătóre pe promenada cea mare a orașului, în nemijlocită apropiare de gara tramvaiului, așa că nicĭ nu mai trebue birje. Odăi multe și pe ales, clădite în stil modern și elegant mobilate, cu așternut nou, mobile nouĕ, serviciu promt, ér bacșișurĭ nu se dau. In grădină restaurant și musică mai în fiă-care di. Se pot închiria odăi și apartamente întregĭ cu luna, cu sĕptĕmâna și cu diua, costând după plac dela 1 fl. până la 4 fl. la di.

Dr. VUIA, medic de băi,

a sosit la băile Herculane (Mehadia).

Esamene la sate.

Boz, Maiŭ 1896.

In comuna Boz din protopopiatul Sebeșului săsesc s'a ținut esamenul în 28 Apr. n. sub presidiul M. O. D-n. Alesandru Dobrescu. Esamenul a fost strălucit, cum rar mai poțĭ vedé la sate. Meritul este al d-lui invĕțător *Recu Lupescu*, care de doi anĭ, de când funcționéză în comuna nóstră, cu zel neobosit a lucrat pentru propoveduirea sciinței și înaintarea națiunei nóstre.

Esamenul s'a început la órele $8^1/_2$ a. m. și a durat până la $11^1/_2$. Indată la început s'a cântat „Impĕrate ceresc“, cor în două voci, după care a urmat în rĕnd fiă-care obiect de învĕțămĕnt. După fiă-care obiect urma câte-o declamațiune bine alésă și predată de elevĭ cu dibăciă neașteptată. Dialogurile „Tatăl și fiul“, „Măriéra și Elisabeta“ încă au fost fórte bine predate. După declamații urma câte-o poesiă cântată unisono séu în două vocĭ, pe carĭ audindu-le, te făceau vrênd nevrênd sĕ admirĭ hărnicia bravului invĕțător.

Mai mult decât tóte m'au bucurat cunoscințele elevilor din *grădinărit* (împărțirea grădinei în table etc.) și din *industria de casă* (împletitul cu nuele etc.) carĭ spre cea mai mare daună a poporului nu se propun în școlele nóstre, ba mulțĭ invĕțătorĭ sunt deprinșĭ în acestea, și totușĭ nu le propun.

In fine *gimnastica* s'a ținut în curtea școlei și a făcut asemenea mare sensație publicului întreg, vĕdĕnd, cât de frumos făceau micii școlarĭ, la tactul d-lui invĕțător, întorsăturile cu capul, corpul întreg, marșul înainte, cotitul și contra-marșul. Gimnastica s'a sfĕrșit prin marșul încolăcit, prin care fetițele în cea mai frumósă ordine au făcut un cerc în jurul invĕțătorului, ér în jurul fetițelor băeții, carĭ cu toții la un semn dat au cântat două poesii frumóse în două vocĭ.

La urmă M. O. D-n protopop a ținut o vorbire, arĕtându-șĭ mulțămita sa adéncă și îndemnând pe popor sĕ se silescă din tóte puterile pentru a-șĭ clădi o școlă corĕspundĕtóre întru tóte. Sĕ nu-i pară rĕu poporului de jertfele aduse pentru școlă,

---

pămĕnt după tine!“ După aceea mere mai la deal și pe vêrful muntelui, unde bate vêntul mai pogan, lasă iépa și îi dice: „Aicĭ se ierneză caii, rĕmâi aicĭ, mâncă și te hrănesce, éră la Sângiorz vină acasă grasă, frumósă și cu un mânz, tot sărind, după tine!“ Omul apoi mere acasă, lăsându-șĭ vitele în paza muntelui.

Hei! d'apoi scițĭ, că la munte nu-i în sat, c'acolo umblă bidiganiele, ca purecii pe câni!

Nu trece o sĕptĕmână și numai ce la scrófă își și arată cinstita față un lup. Se dă lupul la ea, mirósă încóce, mirósă încolo, și o mirosa cu totul, decă nu spunea scrófa: „Ei, ei! măi lupule! precum bag eu de sémă, eștĭ mai prost decât Miédă-nópte!... Amu vreĭ tu sĕ mĕ mâncĭ? Ce vei mânca din mine! Eŭ aștéptă până cóle la primăvară; până atuncia nu-i o lume și nicĭ răbdarea nu-i pe banĭ. Atuncĭ oiŭ fi grasă, frumósă și oiŭ avea doi-spre-dece purcei. Numai din purcei de câte-orĭ ti-i putea sătura, d'apoi din mine?“

— „Bine, numai sĕ scĭ, că la primăvară îs aci! Până atuncĭ oiŭ mai găzdăli io prin alte locurĭ... Așa-dĕră noroc bun la d-ta și... sĕ te aflu cum ai dis“.

— „Noroc și sănĕtate sĕ nu-țĭ dee Dumnedeu și sĕ mergĭ în nepace cumetre!“

Și mere el la meșterit mai încolo și cam la o pușcătură de loc dă de un berbece; și nicĭ una, nicĭ alta, voia sĕ-l pape, căcĭ era flămĕnd al dracului.

Da și pe aiesta tot așa l'a mâncat, ca pe scrófă.

Mai merge el, cât mai merge, și écă-mi-te dă de-o iépă! Orĭ a fost până amu, orĭ ba, dĕr sciu, că amu era flămĕnd, de nu-șĭ vedea capul. Insĕ n'o mers mai sătul dela iépă, căcĭ și cu ea tot așa a pățit, ca și cu berbecele și cu scrófa!

*

Primăvara, înainte de Sângiorz, scrófa era grasă, frumósă și avea 12 purcei frumoșĭ, numai ca ei; berbecele încă era gras, frumos și avea o lână ca de mĕtasă, care ajungea până 'n pămĕnt; iépa érășĭ era grasă, frumósă și avea un mânz de sĕ-i cațĭ părechea!

Fiind numai o di două până la Sângiorz, se gătară sĕ mérgă acasă, când ce sĕ vadă? Vĕd cóle un lup, ca fusul de gras, prietenul lor de astă tómnă, care, pe semne, nu-șĭ uitase cuvêntul. Mĕ rog! dór era vorbă de unsurită de uns — buzele!

Cum vine la scrófă, cum se dă după purcei. Dĕr scrófa cu minte, îndată îi sare înainte și îi dice:

— „Mĕi! mĕi! eștĭ mai rĕu decât păgânii! Nu te temĭ, că țĭ-s'or opri în gâltan, nefiind botezațĭ? — Hai cóle la móră sĕ-i botezăm, și apoi mâncă-i de mine cu mă-ta!“

Lupul se învoiesce, apoi merg la o móră din apropiere la botez.

— „Eŭ poftim, dise scrófa cătră lup, de încalecă cólea pe punte sĕ-țĭ cască gura! Io oiŭ boteza câte-un purcel și l'oiŭ svîrli în gura ta! Bine a fi?“

— „Tocmai pe placul meu ai nimerit'o, numai mĕ tem sĕ nu mi-te grăbescĭ cu svêrlitul, sĕ mĕ înnec cu ei!“

— „Nu-s io dór așa de păgână sĕ fac cuiva pacoste cu voia!“

Lupul, încredĕndu-se în ea, cât ai bate în pălmĭ mi-se așédă pe punte și cască o guriță cât diua de ierĭ, de toțĭ purceii d'odată ar fi încăput pe gâltanul lui!

Scrófa, umblând sĕ prindă câte-un purcel sĕ-l boteze, rĕstórnă puntea! Lupul huzdup în apă și hai pe sub jilipurĭ în jos, de unde scapă mai mult mort, decât viu! Până atuncĭ scrófa merge acasă, întocmai după cum îi poruncise stăpânu-s'o.

Cum îșĭ vine lupul în fire se și ia la berbece.

— „Vĕd, că eștĭ năcăjit, ca vai de capul tĕu, îi dice berbecele; de aceea nu vrĕu sĕ te amăresc mai tare, rugându-mĕ, ci te pune cóle în grópă, întórce-te cu fața cătră munte și-țĭ cască gura! Apoi las, că fac eu, cum a fi mai bine!“

Lupul nu face nimica, ci se ciuciulesce cóle în grópă cu o gură cât o șură, căscată. Berbecele, dela deal, îșĭ dă un pic repede aerul cătră lup și îl lovesce cu cornele peste cap, de merge tot „de a capra popii“ pe cóstă 'n jos, și până sĕ se tredéscă din ametélă, ia-l de ai de unde! Ber-

căcĭ şcóla este chezeşia fericirei copiilor şi a viitorului naţiunei nóstre.

Cu acéstă vorbire a D-lui protopop s'a încheiat esamenul. Bozenii pot sĕ fiă în adevĕr mulţămiţĭ cu progresul făcut de d-l învĕţător, ca şi care Dómne bine ar mai sta naţiunei nóstre sĕ pótă avé cât de mulţĭ.

Ioan Miclea,
preot gr. cat.

Cine s'a făcut vêndĕtorul sângelui sĕu?

In numĕrul de Duminecă dela 12 (24) Maiŭ al „Gazetei Trans.“ s'a publicat o corespondenţă din comuna *Cetea*, în care s'a dis, că în diua de 10 Maiŭ n., cu ocasiunea slujbei pentru mileniu, primarul deacolo Ioan Sava a trimis câţĭ-va juraţĭ ai sĕi la biserica română gr. cat. „ca se spioneze, nu cumva preotul Raica prin vre-o cuvêntare va căuta sĕ rĕstórne statul maghiar“, şi că *în urma acésta* d-l preot Raica a şi fost acusat pentru „agitaţiă“ etc.

D-l primar *Ioan Sava* ne trimite acum o întêmpinare, în care spune, că învinovăţirea, ce 'i se face d-sale, e cu desĕvîrşire neîntemeiată. Etă ce dice d-sa:

„Nicĭ-odată nu mi-am urît neamul, nu mi-am defaimat numele meu de Român, ba pot afirma cu tótă consciinţa mea curată, că chiar numai unde mi-s'a dat ocasiune, am dat dinarul meu spre scopurĭ culturale şi naţionale românescĭ; acéstă a mea afirmare o întăresc toţĭ, câţĭ mĕ cunosc personal“.

Spune apoi, că juraţii au mers la biserică, fiind-că primăriile au avut poruncă de sus, ca se mérgă. Că pe juraţĭ i-ar fi tractat cu beutură „pentru învingerea strălucită“, nu-i adevĕrat, dice d-l Sava, deórece d-sa ţine ospĕtăriă în diferite odăi ale sale, şi cei ce merg sĕ bea, pe punga lor béu. Nicĭ-odată n'a umblat cu gândul, de-a delătura pe preotul Raica din Cetea, căcĭ cu postul de paroch la 40 familii nu póte crede nimenĭ, că ar vré dóră sĕ-şĭ fericéscă vre-un fiu. Décă d-l Raica ar cerceta bine, s'ar puté convinge, că tot acel parochian al d-sale l'a arătat gendarmeriei, care a făcut arătare contra d-sale şi la Blaşiu. După acestea dice d-l primar Sava:

„In diua de 10 Maiŭ după sĕvêrşirea sf. slujbe, au venit la mine gendarmii punêndu-mĭ întrebarea: „Ce este din nou?“ Am rĕspuns: „*Nimic, pace şi linişte*“, şi cu acestea s'au depărtat dela mine. Séra la 6 óre vin din nou cu o scrisóre, în care era deja scris, ce a vorbit preotul Raica. Că cine şi unde li-s'a predat scrisórea, nu sciu, precum nicĭ acea nu am sciut, că judele investigător va veni în Cetea... Mai amintesc şi aceea, că conform ordinului oficiului vice-şpanal, notarul cercual a fost îndatorat a raporta despre decursul dilei de 10 Maiŭ, şi tot spre dovedirea nevinovăţiei mele servéscă, că acel raport s'a înaintat numai în 20 Maiŭ a. c., prin urmare după ce a premers investigarea, decĭ déră nicĭ nu mi-se póte atribui nimic din tótă afacerea“.

Luăm cu bucuriă la cunoscinţă acéstă desvinovăţire a d-lui primar Ioan Sava. Ne dóre însĕ mult, că — precum şi din acéstă întêmpinare se póte vedé, — totuşĭ un Român a fost, care a făcut acea arătare mişeléscă în potriva părintelui Raica. Românii din Cetea sĕ caute a cunósce pe acel vêndĕtor şi sĕ se feréscă del ca de ciumă!

Alegerea de notar în Satulung.

In 17 (29) Maiŭ c. s'a sĕvîrşit în Satulungul Săcelelor alegerea de al 2-lea notar. După ce prin asasinarea vrednicului notar Ioan Găvruş, Românii săcelenĭ au pierdut şi pe cel din urmă notar român, fisolgăbirĕul Henter şi membrii comunalĭ maghiarĭ au promis pe *cuvêntul lor de onore*, că cel puţin la postul acesta de al doilea notar vor face loc unui candidat român.

Dér Românii din Satulung, fiindcă sciau ce plătesce cuvêntul de „onóre“ al consătenilor lor maghiarĭ, nu s'au mulţămit cu atât, ci sub conducerea plină de zel a d-lor preoţĭ Alexă *Verzea*, V. *Popea* şi Romul *Verzea* s'au organisat şi înţeles ast-fel, că toţĭ membrii românĭ, dintre carĭ mulţĭ petrec prin Dobrogea şi alte părţĭ ale României, fiind chiămaţĭ prin telegrame, grăbiră cu marĭ jertfe şi cheltuelĭ a veni acasă, aşa că în diua alegerei toţĭ cei 23 membri românĭ erau la postul lor şi toţĭ se purtară brav, afară de un ticălos renegat, cu numele Urezu Rezső, pe care de-altmintrelea toţĭ Românii îl despreţuesc.

Dér pe lângă tótă purtarea bravă, Românii n'au reuşit. Ungurii au dat mâna cu Saşii şi când a fost la alegere toţĭ au votat pentru un candidat al lor, deşi unii dintre Maghiarĭ numai cu câte-va óre înainte îşĭ daseră parola de *onore*, că vor vota cu Românii, orĭ vor vota de loc. Acésta adecă era „onore“ de Ciangău, pe care Românii au învĕţat acum a-o cunósce mai bine.

La nereuşita Românilor au contribuit şi apucăturile peste mĕsură viclene şi ticălóse ale fisolgăbirĕului maghiar, care în ajunul alegerei le spuse Românilor, că candidaţii lor aleşĭ, d-nii L. *Barcianu*, N. *Fleschin* şi I. *Radu* şi-au retras candidatura, aşa că în ultimul moment Românii au fost siliţĭ a se concentra pe lângă alt candidat al lor. Dér acésta şi alte multe asemenea erau numai nisce apucăturĭ viclene ale fisolgăbirĕului. Ce i drept, Fleschin şi-a retras candidatura, prin ceea ce a dovedit, că a fost nevrednic a fi sprijinit de Românĭ, dér ceilalţĭ doi nu şi-au retras'o. Etă ce ne scrie în privinţa acésta d-l I. Radu, care a fost unul din cei trei candidaţĭ dela început:

Zlatna, 3 Iunie n. 1896.

Pentru ilustrarea corespondenţei „Alegerea de notar în Satulung“ dto 18 (30) c. Maiŭ, apărută în „Gazeta Transilvaniei“ Nr. 111, mĕ vĕd îndemnat a vĕ ruga, sĕ binevoiţĭ a publica, cum că *nu am retras* concursul meu, ci — vĕdênd trăgănarea alegerii, şi avênd lipsă urgentă de documente şi pentru un alt post, — după şése sĕptĕmânĭ am rugat în scris pe d-l protopretore Henter Gabor sĕ binevoiéscă a-mĭ estrada documentele *fără suplică* spre decopiare grabnică pe *timp forte scurt* şi... spre mirarea şi consternarea mea, „la propria-ţĭ cerere“ („saját kérésére“) numai decât capĕt prin poştă *documentele cu suplică cu tot* direct înapoiate.

Poftim ispravă! Cine nu vede decĭ din procedura acésta fórte caracteristică, cumcă eu simplu şi brusc am fost cu multă poftă dat afară peste prag?!

Sic volo...
Sic transit.
Dér... sus e Dumnedeu!

Al D-Vóstrĕ devotat

Ioan Radu,
v.-notar.

SCIRI ULTIME.

Belgrad, 5 Iunie. Diarul sêrbesc „*Srbska Zastava*“ adreséză o rugare regelui *Alexandru*, arătând-i în ea *chinuirile şi mutilările îngrozitóre*, la carĭ sunt espuşĭ întemniţaţii în închisorile din *Pozarevaţ*. In rugare se dic între altele următórele: „Majestate! Noi îndurăm suferinţe mai îngrozitóre astădĭ, de cum au fost acelea carĭ au făcut pe străbunul Majestăţii Tale *Miloş*, ca sĕ arboreze *stegul rĕscólei contra asupritorilor turcĭ*“.

Petersburg, 5 Iunie. In ultimele patru dile, dintre cei răniţĭ cu ocasiunea catastrofei dela Moscva, *au murit 200.* S'a pornit cercetare strictă pentru a descoperi tóte causele nenorocirei îngrozitóre.

EDUCAŢIUNE.

Făget, 20 Maiŭ 1896.

Onorată Redacţiune! In 16 Maiŭ, adecă Joi după sĕrbătórea limbilor, şĭ-a ţinut adunarea sa ordinară despărţĕmêntul Reuniunii învĕţătorilor din tractul protopopesc al Făgetului în şcóla română din loc. Ca unul, pe care tot-déuna m'a interesat progresul şcólelor nóstre, n'am putut lipsi dela acéstă adunare, care se conduce cu atâta zel din partea şefului tractual, ca preşedinte.

Zelului acestui conducĕtor este de-a se mulţămi, că despărţĕmêntul acesta progreséză mereu. Deja acésta este a treia adunare în anul acesta şcolar. Au luat parte fórte mulţĭ învĕţătorĭ şi preoţĭ, aşa că numĕrul celor ce au lipsit, abia a putut fi observat. Ţin sĕ amintesc la locul acesta, că sunt învĕţătorĭ şi de aceia, carĭ n'au luat parte la nicĭ o adunare a despărţĕmêntului în anul acesta, şi cu tóte acestea competinţa pentru conferenţă o chitéză regulat, fără sĕ-i mustre consciinţa. Faţă de unii ca aceştia ar fi bine a-se purcede mai aspru, şi în cas de repeţire a li-se detrage competinţa pentru conferenţă şi a-se întrebuinţa spre alt scop.

Folosul, ce se trage din ast-fel de adunărĭ, e nespus de mare chiar şi pentru cel mai talentat învĕţător. Numai un închipuit póte dice, că el e în stare a folosi şcólei tot aşa de mult şi bine, fără a lua parte la ast-fel de adunare, ca acela, care ia parte regulat şi-şi întocmesce propunerile sale după propunerile practice ţinute în aceste conferenţe, căcĭ dór sciut este, că „mulţĭ, multe pot împreună“. — Aceste premiţêndu-le, sĕ revin la obiect.

După ce P. O. D-n protopresbiter, ca preşedinte, deschide, adunarea, pune la ordinea dilei lecţiunea practică din istoria universală despre *cruciate* şi folósele lor, insinuată de învĕţătorul provisor din comuna Bujor, d-l *Trifon Logojan*.

Constat dela început, că lecţiunea practică a d-lui învĕţător nu m'a mulţămit de loc, măcarcă recunosc, că şi-a dat trudă spre a-ne da ceva cât se póte de perfect. D-l învĕţător nu şi-a înţeles bine tema. In timp relativ scurt, ne tractéză 3 expediţiunĭ cruciate, firesce în mod trunchiat şi aşa de pe scurt, încât şi după o repetiţiă de mai multe-orĭ mi-a fost peste putinţă a-le reproduce şi a-mĭ rĕmâné în memoriă. Dér dênsul a fost pregătit a-le enara pe tóte şépte câte au fost; însĕ ne obosirăm noi, carĭ eram ómenĭ marĭ, dér apoi sĕ fi fost copii! Eu aşa am înţeles şi înţeleg tema despre cruciate şi folósele lor, că după ce învĕţătorul a propus tóte cruciatele într'un şir lung de lecţiunĭ practice în mai multe sĕptĕmânĭ, desvoltând cuprinsul lor din tóte punctele de vedere, făcêndu-l inteligibil şi potrivit minţii elevilor, ca un reasumat într'o lecţiune, care ar fi fost cea din urmă despre cruciate, ar fi espus folósele şi desavantagiile, ce le-am tras noi popórele Europei din ast-fel de cruciate. In erórea acésta póte cădé tot învĕţătorul, care nu va ţiné sémă şi nu-şĭ va împărţi materialul de propunere pe sĕptĕmânĭ.

Ce privesce însĕ tema, pe care a preles'o d-l învĕţător Trifon Logojan, observ în general, că deşi istorisirea s'a făcut după planul, după care trebue sĕ se facă orĭ-ce temă de istoriă, precum nararea istoriei din partea învĕţătorului, odată orĭ de mai multe orĭ, apoi nararea istoriei istorisite din partea elevilor etc., totuşĭ tema însa-şĭ a lăsat multe de dorit.

Presupunênd, că lecţiunea practică a fost pentru anul al 5-lea de şcólă — în care an istoria nu se mai propune în mod biografic, adecă părţĭ singuratice din fiă-care ev, fără legătură între ele, ci ţinêndu-se sémă, ca întêmplările sĕ urmeze una din alta cam în mod cronologic şi împărţindu-se în periode, ca în chipul acesta fiă-care elev sĕ aibă o cunoscinţă esactă din învĕţămêntul istoriei, când iese din şcóla de tóte dilele — întroducerea elevilor în expediţiunile cruciate a fost fórte ne la loc şi nepotrivită. Nu scim, décă s'a propus cândva în şcólă despre popórele, carĭ au subjugat Palestina şi despre schimbările, ce s'au făcut în urma acésta, dér décă nu s'a vorbit în şcólă nimic, atuncĭ era locul, ca acum, la cruciate, sĕ o fi făcut. Pentru încungiurarea multor esplicaţii ar fi fost mai bine sĕ încépă de esemplu cam aşa: „Cam 20 anĭ după luarea Ierusalimului prin Turcĭ, a cercetat locurile sânte între alţĭ mulţĭ creştinĭ şi un eremit, anume Petru, care era născut la Amilus, într'o provinciă a Franciei, numită Picardie. Modul brutal, cu care erau tractaţĭ peregrinii la locurile sânte, l'a aprins de furiă contra Turcilor şi de compătimire faţă de creştinĭ“ etc...

In tractarea temei s'a presentat lucrul ast-fel, ca şi cum nu atât suferinţele creştinilor şi peregrinilor, carĭ cercetau locurile sânte, ar fi causa adevĕrată a începerii cruciatelor, ci mai vêrtos o sumă de banĭ, ce avea sĕ dea Turcilor fiă-care peregrin, décă voia sĕ vadă locurile sânte. Acesta e un motiv cu totul ordinar. Eu nu cred, că pentru aşa ceva s'au însufleţit şi au pierit atâţia creştinĭ în espediţiunile cruciate, ci causa au fost suferinţele creştinilor, precum şi constrîngerea lor, de a-şĭ părăsì legea, din partea Turcilor.

Tot din tractare am putut constata, că au lipsit părţile cele mai principale, făr' de carĭ întréga naraţiune nu are nicĭ un înţeles; acésta s'a putut vedé şi din reproducerea părţilor singuratice. Privindu-ne pe noi ca elevĭ, mulţĭ abia puteau reproduce naraţiunea, şi acésta din causa legăturii nenaturale şi óre cum silite din întêmplărĭ, lipsind adevĕratele întêmplărĭ unde legătura ar fi fost naturală, şi carĭ mult ar fi uşurat reproducerea şi ţinerea în minte. Orĭ dór întêmplărĭ, ca alergarea eremitului Petru la patriarchul din Constantinopol, vorbirea lui cu patriarchul, rĕspunsul patriarchului şi încuragiarea lui din partea acestuia, mergerea lui Petru la Roma, vorbirea lui cu Papa, câştigarea Papei pe partea lui, consiliul dela Piacenţia, compus din episcopii din Italia, Francia, Burgund, Svedia şi Bavaria la care au luat parte 4000 preoţĭ şi 30,000 laicĭ şi a ţinut 7 dile; n'ar fi fost vrednice de amintit şi n'ar fi întregit tema d-lui învĕţător? Nu scie d-sa, că biserica Apusului şi cei ce o conduceau, au fost motorul principal al punerii în lucrare a cruciatelor? De n'ar fi avut consimţemêntul Papilor, Petru de Amiens, orĭ cât de entusiast ar fi fost, n'ar fi putut face aceea, ce a făcut.

---

becele merge acasă gras, frumos şi cu o lână ca de mĕtasă.

Cam peste vre-o trei césurĭ, de nu mai bine, se mai deştéptă lupul, şi fiind-că nu-şĭ vedea capul de fóme, se duce oblu la iépă pe vêrful muntelui, unde era gata sĕ îmbuce pe iépă cu mânz cu tot, décă nu-l opria iépa dicêndu-i:

— „Ho! mĕ, ho! că am sĕ-ţĭ spun ceva mai bun: Tocmai în sĕptĕmâna trecută ni-a murit birĕul, vino cu mine în sat şi jur pe talpa iadului, că pe tine te aleg birĕu!“ Şi îi mai zăngănesce câte-va la ureche, de face pe lup sĕ se învoiéscă.

Ajungênd în sat, ómenii, fiind sânta Dumінecă, tocmai eşiau din biserică şi cum vĕd pe lup, încep a striga de gândeai, că piere lumea.

— „Da de ce strigă ómenii?“ dise lupul către iépă?

— „D'apoi, prost mai poţĭ fi, dise iépa, nu vedĭ, că vréu sĕ te alégă pe tine birĕu?“

Şi avea drept iépa, căcĭ ómenii începură a-l cinsti câte cu o piétră ca pumnul şi ceva mai măricică şi alte tricozenii de astea!

Lupului nu-i plăcea ast-fel de cinste, ci lăsându-o dracului, se linge către pădure, unde începuse a urla de nĕcaz şi de fóme şi urlă până în diua de astădĭ, când e flămênd.

Cine scie povestea, spună-o mai departe:

Că eu atâta am audit
Şi atâta v'am minţit!

Pe alte părţĭ povestea-i aşa, că iépa ar fi dis lupului: Bucuros te las sĕ mĕ mănâncĭ, dér vino mai întâiŭ şi-mĭ ia potcóvele, sĕ nu te înnecĭ cu ele. Şi lupul s'a dat sĕ-i scótă potcóvele, mai întâiŭ dela piciórele dinapoi, dér iépa numai o copită i-a dat peste fălcĭ, de-acolo a înlemnit şi nu s'a mai tredit până era dusă iépa acasă la stăpân grasă şi frumósă şi cu mânz după ea.

i.

Ca tema sĕ fiă succésă, ar fi trebuit, ca persóna acestui eremit sĕ o descrie mai d'amĕruntul şi anume viéţa, modul de vieţuire, inteligenţa, care era adênc desvoltată etc., căcĭ numai aşa vom înţelege buna primire, ce-o avea acest eremit la principii atât lumenĭ, cât şi bisericescĭ; încuragiarea ce-o primia el, şi permisiunea, d'a câştiga poporul prin predicile, ce le ţinea, — tot atâtea momente, carĭ n'ar fi trebuit perdute din vedere.

Că tema a succes aşa puţin, pe lângă cele înşirate, se mai datoresce şi lipsei de însufleţire. Decă se recere unde-va entusiasm şi însufleţire, apoi la studiul istoriei de bună sémă. Numai o propunere însufleţită deşteptă în elevĭ simţĕmintele, pe carĭ doresce educătorul a-le deştepta; în casul de faţă simţĕmêntul urii faţă de necredincioşii Turcĭ şi simţĕmêntul de milă şi compătimire faţă de nevinovaţii creştinĭ. Cine cetind şi astădĭ însemnatul discurs al nemuritorului Mihail Cogălniceanu, discurs ţinut cu ocasiunea începerii istoriei la universitatea din Iaşĭ, n'ar tresări de mulţimea simţemintelor descrise prin el, simţĕminte parte de bucuriă şi parte de durere? Séu cine nu-şĭ aduce cu drag aminte de iubitul fiă iertat profesor de istoriă Dr. N. Pop, ale cărui prelegerĭ de istoriă te electrisau mai cu sémă unde se întreţeseau şi evenimente din istoria naţională? L'aşĭ fi ascultat dile întregĭ.

E de datorinţa fiă-cărui frate învĕţător, mai cu sémă în timpul de faţă, când duşmanii nemului nostru se încércă a ne răpi limba, de-a nu negligia studiul istoriei, séu a-o propune aşa, ca sĕ ne plătim urechia, ci sĕ punem tótă greutatea pe el, conscii fiind, că numai aşa vom ţiné flacăra românismului aprinsă în inima fiă-cărui elev, — flacără, ce nu se va stinge din inima lui până la mórte.

Acestea ar fi observările faţă de prelegerea d-lui învĕţător Trifon Logojan, — observărĭ provenite din iubire către causa învĕţămêntului, făcute cu gândul cel mai bun, că voiŭ contribui şi eu măcar cât de puţin la înaintarea şcólelor nóstre.

Cât pentru ceilalţĭ fraţĭ învĕţătorĭ, observ, că pentru a puté descóse o temă din tóte punctele de vedere, trebue sé ne pregătim cu toţii, căcĭ alt-fel, fiind necunoscuţĭ cu materia, după unele observărĭ superficiale, o vom declara de succésă, precum s'a declarat şi acésta, din causă, că noi n'am fost cum se dice acasă în ce privesce cuprinsul ei. Şi acésta nu ne póte servì nicĭ decum spre onóre. Recunosc, că nu e bine a ne spăla rufele în public, dér a vedé greşéla şi a persevera în ea, încă nu póte fi bine.

A doua prelegere a fost predată din învĕţămêntul religiunei, pilda despre bogatul şi sĕracul Lazăr din s. Evangeliă, de învĕţătorul-preot *Niculae Popoviciu.* Acésta a succes mai bine. Dér şi aicĭ înainte d'a începe, ar fi trebuit. ca un fel de repetiţiă, sĕ amintéscă ceva despre învĕţăturile Mântuitorului şi apoi sĕ între în materia de pertractat. Tot asemenea cu privire la desvoltarea noţiunilor „sĕrac" şi „bogat" sĕ fi întrat mai afund din învĕţămêntul intuitiv, percurgĕnd din el împărţirea locuitorilor după avere. Tot aicĭ era locul de-a aminti, că nu tot bogatul merge în iad, ci aceia, carĭ câştigă averea pe cale nedréptă şi nu ajută pe nimenea, nu fac bine nimĕnui. Dér acela, care o câştigă pe cale dréptă şi o consideră numai ca un mijloc d'a face bine — că bine facem nu numai ajutâd pe sĕracĭ, ci şi atuncĭ, când ajutăm cu banĭ vre-un tîner la învĕţătură, când facem fundaţiunĭ pentru ajutorarea şcólelor şi bisericilor etc., — pe unul ca acela îl duc îngerii în împĕrăţia lui Dumnedeu. In urmă printr'un fel de apel sĕ ne dea sfatul, nu d'a nu câştiga avere, ci sĕ dăm năvală după ea, căcĭ prin avere poţĭ ajunge la bine şi aicĭ pe pământ şi dincolo de mormênt. Sĕ se aducă esemple, de ómenĭ sĕracĭ, carĭ prin cruţare şi muncă au ajuns la marĭ averĭ, şi din contră. — Dér d-l prelegĕtor n'a făcut nimic din tóte acestea. Póte că şi dênsul va fi unul din acei mulţĭ învĕţătorĭ, carĭ susţin, că la predarea învĕţămêntului religiunei ai sĕ facĭ numai religiune, la geografiă numai geografiă etc... Dér unii, ca aceştia se înşélă amar. Cetéscă numai foile pedagogice şi se vor convinge de adevĕrul celor dise de mine.

Ér acum, ca de închieere, ţin sĕ mai amintesc, că adunările nóstre în chipul cum ele se ţin, nu dau tocmai resultatele, pe carĭ datorĭ suntem a-le aştepta. Noi nu ne putem privi de elevĭ, orĭ câtă silinţă ne-am da. Inzadar mĕ voiŭ trudì, ca după mintea mea sĕ nu pricep vre-o întrebare pusă greşit din partea învĕţătorului prelegĕtor, căcĭ asta nu se póte. Nu tot aşa stă lucrul şi faţă de elev. O întrebare nechibzuită séu rĕu pusă nu va afla rĕspuns din partea elevului, orĭ că va da un rĕspuns, la care învĕţătorul nu s'a aşteptat. Şi urmarea va fi, că învĕţătorul, sciind cu cine are de lucru, îşĭ va întocmi întrebările aşa, ca sĕ pótă fi priceput şi înţeles de elevĭ. Nu-i adevĕrat. că fiă-care invĕţător póte propune numai la elevii sĕi, ér la alţii nu, necunoscêndu-le individualitatea. De aceea a-şĭ ruga pe d l protopresbiter, ca preşedinte, ca în viitor la orĭ-ce prelegere practică, ce se va ţiné, sĕ fiă de faţă elevii despărţĕmêntului respectiv. Atuncĭ resultatele bine-făcĕtóre nu vor înceta a-se arĕta.

X.

ECONOMIA

Cultura legumelor.

IV.

Pĕtrânjelul (Petroselinum sativum) se cultivă întocmai ca şi morcovul într'un pământ bun, gras şi umed; dela el se întrebuinţéză nu numai rădĕcinile, ci şi foile, carĭ se bagă mai în orĭ-ce zamă pentru a-i da un gust plăcut. Şi pĕtrânjelul póte ierna în pământ.

Păstrănapul (Pastinaca sasiva) se cultivă asemenea morcovilor şi pĕtrânjeilor, în pământ bun, gras şi umed. Sĕmênţa lui se póte cultiva la început într'o lădiţă în casă, séu într'un strat deosebit ca la varză, de unde apoi se scóte şi se rĕsădesce în straturile din grădină.

Celerul (Apium praveolens) se semĕnă mai întâiŭ, ca şi păstrănapul, în casă séu în straturĭ, de unde se mută apoi în straturile anume făcute. Prin Iulie şi August se curăţă frundele de lângă pământ şi se taie şi rădĕcinile dela suprafaţa, ca sĕ se pótă desvolta şi cresce bine şi frumos în pământ. Tómna se póte scóte, ca sĕ se păstreze peste iérnă în pivniţă în năsip, dér se póte acoperi sĕ rĕmână şi în grădină, deórece frigul şi îngheţul nu-i prea strică.

Rădĕcina dulce séu lipanul de grădină (Sium sisarum) se póte semĕna tómna séu primăvara în şirurĭ mai rarĭ; ea sĕ cultivă mai departe ca şi morcovii şi pĕtrânjeii şi se întrebuinţéză în bucătăria ca şi aceştia.

Rădĕcina négră séu scorţionera spaniolă (Scortionera hispanica) e de două felurĭ: una, care se semĕnă primăvara prin Martie şi Aprilie, alta, care se semĕnă prin Iulie şi August; cea sĕmĕnată primăvara se póte întrebuinţa numai în tómna a doua, ér cea sĕmĕnată tómna se póte întrebuinţa în anul următor. Decă se semĕnă odată pe un loc, apoi rĕmâne câte trei patru anĭ. Peste iérnă încă se lasă în pământ şi se scóte numai atâta, de câtă credem, că avem trebuinţă în casă.

Cartoful dulce (Concolvulus batatas) se prăsesce din bómbe, carĭ se pun în cuiburĭ, ca şi cartoful; el ajunge la o mărime ca şi acesta şi se întrebuinţéză în economia casnică.

Afară de acestea se mai cultivă pe unele locurĭ şi asfodilul, pentru frunde şi rădĕcinĭ, napul asmaţelos, care se semĕnă tómna, şi dioscorea japonică.

2. **Cultura verzelor séu curechiului.** Nu numai pentru prăsirea verzelor (brassica capitata), ci şi a celorlalte legume economul harnic trebue sĕ-şĭ adune însu-şĭ sĕmênţa de lipsă. Acésta trebue sĕ o facă cu atât mai vêrtos, deórece cea cumpĕrată din comerciu de multe-orĭ ne înşelă şi nu prea rĕsare. Aprópe tóte legumile, carĭ ajung la cócere, fac sĕmênţă, ér acelea, carĭ nu fac, se înmulţesc prin rĕsădire. Unele din legume fac sĕmênţă numai în al doilea an, între acestea se numĕră şi varza.

Verzele de sĕmênţă se smulg de tómna din verzării cu rădĕcinĭ cu tot, şi punêndu-se în pivniţe peste iérnă, primăvara se rĕsădesc în grădinĭ, în straturĭ, ca şi celelalte legume de sĕmênţă. Inainte de rĕsădire se crépă cu un cuţit căpăţinile în patru, ca sĕ pótă eşi mai mulţĭ lujerĭ de sĕmênţă din ele. Când sĕmênţa din lujerĭ (vlăstărĭ) a ajuns la cócere, se culege şi se pune la un loc svêntat până primăvara, când se pot face straturile de lipsă, în carĭ se semĕnă ca rĕsad de varză. Sĕmênţa de varză are putere de încolţire până în al cincilea an.

Timpul cel mai potrivit pentru sĕmĕnatul rĕsadului de varză e în prima jumĕtate a lui Martie după călindarul vechiŭ, în preséra celor 40 sânţĭ mucenicĭ, căcĭ atuncĭ, se dice, că nu-l prea mănâncă nicĭ purecii, după ce rĕsare. De alt-cum s'a adeverit, că rĕsadului de varză îi priesce mai bine cevaşĭ cam în dos şi la rĕcóre, decât în faţa sórelui. Timpul vegetaţiunei (crescerei) lui ţine cam câte două lunĭ, atuncĭ se scóte şi se rĕsădesce în verzării. Scosul şi rĕsăditul rĕsadului de varză se face tot-déuna după ploi mai bogate.

Verzăriile séu locurile, în carĭ se cultivă verzele, trebue sĕ aibă pământul cel mai bun, gras şi fraged, de pe luncĭ, şesurĭ şi marginea apelor, ba chiar şi în noroiul lăsat de ape încă le priesce fórte bine; sĕ fiă arate, şi decă e de lipsă şi gunoite de cu tómnă, după ce se taiă verzele. Primăvara se ară apoi a doua-óră, şi înainte de a pune rĕsadul şi de a treia-óră, cu care ocasiune se şi grapă.

Pusul verzelor se face către sfîrşitul lui Maiŭ, după o plóiă mai bogată, ca sĕ se pótă prinde. Pusul trebue sĕ se facă în rêndurĭ drepte, la o depărtare cam de un pas mic una de alta, ca sĕ se pótă săpa şi sé créscă neînbuldite.

Săpatul verzelor se póte face cu sapa de mână, séu cu maşinile de săpat; ele se sapă de câte trei patru-orĭ până tómna, şi la fiă-care sapă se adună tot mai mult pământ împrejurul rădĕcinei lor.

Timpul vegetaţiunei verzelor ţine câte cincĭ până 'n şése lunĭ. Sunt verze de vară şi de tomnă. Intre cele de vară se numĕră: Erfurt, Iorc timpuriu, Schweinfurt, Ioanett şi altele. Intre cele de tómnă se numĕră: varda ordinară de pe la noi, apoi Braunschweig, Olandes, Baccalau şi altele. In decursul crescerei, când e timpul secetos, trebue udate adeseorĭ, ér frundele vestejite séu uscate de pe de desuptul lor trebue rupte şi aruncate.

Către sfîrşitul lui Octomvre verzele se taiă, se cară acasă, se curăţă de foile mai marĭ de pe de-asupra şi apoi se aşédă în ciubere séu cădĭ (buţĭ) pentru murat séu înăcrit. In vasul de varză se mai pune ceva ardeiŭ, cimbru şi mărar pentru a da gust la móre, apoi se umple cu apă prospĕtă de rîu şi pentru ca sĕ nu se strice verzele, se pune de fiă-care hectolitru din mĕrimea vasului câte un chilogram de sare. Pentru ca apa sĕ nu pótă ridica verzele în sus, se pun pe ele nisce scândurele, ér pe acestea o pétră mai mare, care le apasă spre fundul vasului.

In decursul muratului verzele se pritocesc mai de multe-orĭ, cu care ocasiune, décă vedem, că sunt prea sărate, mai slobozim din móre şi băgăm apă, ér décă nu sunt sărate destul, mai băgăm sare. Pe unde se află isvóre bune de apă sărată, muratul verzelor se face cu de acésta. Când mórea din vas începe a face flóre, acésta se curăţă frumos cu o măturice de cimbru, éră pentru ca sĕ nu între gunóie séu alte necurăţanii, vasul se acopere cu un acoperemênt de papură anume făcut.

Cu cât căldura, unde se află vasul cu verzele, e mai mare, cu atât şi muratul lor se face mai iute. Décă voim, ca verzele sĕ se mureze mai curênd, atuncĭ crepăm în două séu în patru căpăţinile lor şi apoi le opărim cu apă fiértă.

Verzele crude se vênd cu bucata; în părţile nóstre ele au un preţ dela 2—6 fl. suta. Décă voim, ca sĕ ţinem verzele timp mai îndelugat nemurate, atuncĭ le aşedăm pe paie în pivniţă, punênd tot un rênd de verze şi unul de paie uscate.

Chilul (Brassica oleracea bulata) încă este un fel de varză, care se sădesce pe tómnă, deórece gerul de peste iérnă nu-i strică nimic, ba din contră îl drege. Chilul se mănâncă peste vară, ca şi celelalte verze, ér peste iérnă se păstréză în pivniţe în năsip uscat, în care se aşédă cu cocenul la vale.

I. Georgescu.

Sciinţa

(Din învĕţăturile lui Mohamed*).

Propoveduiţĭ sciinţa; cine o propoveduesce sĕ teme de Dumnedeu; cine o are pe buze laudă pe Dumnedeu; cine luptă pentru ea, luptă pentru Dumnedeu; cine o rĕspândesce, împarte milosteniă; cine o stăpânesce, se face pricină a cuceriei şi a dragostei.

Sciinţa mântuesce de greşélă şi de pĕcat; ea luminéză calea la raiŭ; ea este tovarăşa nóstră în călĕtoriă; sfetnicul nostru în pustiă, lumea nóstră în singurătate; ea ne călăudesce în plăcerile şi durerile vieţii; ne slujesce de podóbă pe lângă prietinii noştri şi de pavăză împotriva vrăjmaşului; prin ea, Cel A tot puternic ridică pe ómenii, ce i-a menit, pentru a se rosti asupra adevĕrului şi a binelui. Ingerii caută prietenia lor şi îi proteguesc cu aripile lor. Icónele acestor ómenĭ sunt singurele ce rĕmân, faptele lor înalte slujind de pildă, şi oglindindu-se în sufletele marĭ, ce li-se asémĕnă.

Sciinţa este léc pentru neputinţele minţii, mângăietor în nóptea nedreptăţii.

Studiul sciinţei face cât postul, propoveduirea ei cât înălţarea minţii la Dumnedeu (rugăciunea). Ea insuflă inimii nobile simţirĭ mai înalte; îndreptéză şi înomenesce pe cei carĭ nu înfloresc la căldura Sórelui celui gânditor (abătuţĭ).

(„Amicul Tinerimii").

---

*) Mohamed, născut 569 d. Ch. în Meca, a fost întemeiătorul religiunei mahomedane. Invĕţăturile sale sunt luate din cele ebraice şi creştinescĭ. El spune, că esistă numai un D-deu şi Mahomed este profetul sĕu. Pe Moise şi I. Christos îi consideră de preceptorii lumei vechĭ; adevĕrata şi credinciósa veneraţiune a lui Allah (D-deu), supunere preceptelor profetului, rugăciunea, binefacerile faţă de săracĭ. ospitalitatea, curăţenia, înfrânarea patimelor şi abţinerea de beuturĭ, curagiul şi vitejia şi credinţa în sórte sunt principalele învĕţăturĭ ale lui, carĭ se află scrise în cartea numită Coran.

Teacă de sapă.

Fiind Ţiganul odată la boer la robotă
Când vine séra spre casă a aflat o ciobotă
Jos în drum. Şi mult se miră ce ar pute
[aceea fi?
Stă lângă ea şi se miră, cum venit'a ea aci?
Crescut'a cum cresc bureţii? Fătatu-o-a
[vre-o mărţină?
Se uita cruciş la dênsa, dér pe ea n'ar
[pune-o mână
Sĕ-i dai chiar brânză de iepurĭ! Tot se uită,
[o privesce
Nu mişcă cumva din códă? N'o sĕ fugă?
(Nu grăbesce?
N'o sĕ sară la Mateiŭ sĕ-l înhaţe de grumadĭ?
Cum judeca la ciobotă, mai că crepa de
[nĕcaz
Că nu vine óre-cine sĕ-i spună aceea ce-i?
S'ar apropia de dênsa, dér e cam fricos
[Mateiŭ,
Sĕ teme c'o sĕ-l îmbuce, ér purdeii mititei
Îi rĕmân orfanĭ în lume; s'ar duce s'o lase'n
[pace,
Dér nu póte, dér de cumva ăla-i dobitoc
[şi place
Carnea lui mult la boerĭ, decĭ — décă el
[nu s'ar teme —
Bine-ar fi s'o ducă-acasă, s'o vêndă când a fi
[vreme
La vr'un boer de cei marĭ, care fără têrg
[pe loc
'I-ar umplea pumnii de aur pentr'un aşa
[dobitoc.
Mult a stat
Şi-a judecat
Şi nu se mai da plecat
Nea Mateiŭ dela ciobotă. In urmă: „Ajutaţĭ
[sfinţĭ!"
Ḑise ţiganul Mateiŭ şi-şĭ luă inima 'n dinţĭ
Şi prinse ciobota-'n mână. Ea nu mişcă,
Nu nicĭ latră, de degete nu mi-l pişcă,
Face ca cei din morminte. Dér óre ce-i?
Ḑise clătinând din cap musteciosul de Matei.
Orĭ ce-a fi de capul meu — ḑice-apoi în-
[cetişor —
Eu o duc la mine acasă — că tot c'o mórte-s
[dator
De-o fi sĕ mĕ mănânce, dér eu în drum
[n'o mai las,
De-a fi bine, de-a fi rĕu, eu mĕ duc tot
[după nas,
Şi duc şi *hasta* cu mine, o duc şi-o culc în
[bordei
Până mâne orĭ că-i mort, orĭ că-i viu bietul
[Mateiŭ,
N'o arăt la pui de om, nicĭ la voda Ciu-
[curan,
Că ăla-i mai drac ca dracii, că-i fecior la
[Hirtelean,
De-o vede că-i lucru mare, mi-o ia mai pe
[un nimic,
Pe-o gâscă, pe trei găinĭ, orĭ pe un pur-
[celaş mic,
Dér n'o dau, n'o dau la nime, că nu latră
[şi nu mişcă
Şi, pe cât băgaiu de sémă, nicĭ cu gura
[nu mĕ pişcă.
Trebue că dobitocu-i tare scump, împĕră-
[tesc,
Şi numai sĕ fiu cu minte din el eu mĕ fe-
[ricesc!
O sĕ-l vênd cu patru sute de florinţĭ şi
[încă trei,
Atuncia, sĕracă lume, ce-o sĕ se 'mbete
[Mateiŭ.
De rozole de cea roşă, o sĕ-mĭ cumpĕr şi
[lulea,
Dér lulea, colea cu ciucurĭ şi împistrită
[colea,
Cum avuse Ciucuran când vêndù mânzul
[cel sur,
Ba nu, când vêndù grăsuna de-şĭ cumpĕra
[un mascur,
Păntănog ca un parip, pe care apoi l'a în-
[grăşat
Şi ales fiind vaivodă, solgăbirĕului l'a dat,
Că ce l'a întărit în slujbă. Aşa pipă o sĕ-mĭ
[iau,
Cum în cincĭ-ḑecĭ de bordee nime n'are,
[drept sĕ ḑic
Nicĭ nu este la bordeie un ţigan aşa voinic
Ca şi mine, care merge fără témă, fără
[frică
Cu o *haia* sus în bâtă, de nicĭ nu sci cum
[sĕ-i ḑică.
Tot gândind şi judecând
Mai şi din gură vorbind,
Ciobota cu nea Maţeiŭ
Se treḑesc că-s la bordei.
Acolo ardeau la focurĭ, cum fac Ţiganii în
[Brumarĭ
Când serile-s rĕcoróse, ér nopţile albe, marĭ.
Cât ce-l vede ţigănimea, tótă-i ese înainte,
Nu că dóră Nea Mateiŭ ar fi din toţĭ mai
[cuminte,
Dér căcĭ avea sus în bâtă ceva — éră Ciu-
[curan
Credea, că de bună sémă Mateiŭ duce vre-un
[bostan
De hăi turcescĭ, ce sunt bunĭ
Décă-i prăjeştĭ pe cărbunĭ.
Când vĕḑut'a ţigănimea „haia"-'n bâtă la
[Mateiŭ
Se uitau unul la altul şi se mirau: óre ce-i?
Nu cutezau nicĭ sĕ 'ntrebe, Mateiŭ încă nu
[spunea
Fără sus, mai sus ca capul, sus în bâtă o
[ţinea
Că orĭ cum, da-i era frică, nu cumva sĕ fi
[înviat.
Cum adusu-o-a pe sus, şi-acum numai d'odat
Sĕ-l înhaţe. — Dér d'odată
Din bordei mai iese unul, cu cămaşa sfâr-
[ticată
Şi desculţ, ca toţĭ ai lui, — era moşul Pi-
[laton,
Care, décă bea o leacă, jura că-i neam de
[baron,
El cum vine mai aprópe şi-i vede pe toţĭ
[uimiţĭ
Strigă: Da lua-v'ar dracul, ochii ce vi-i
[mai sgâiţĭ
La *ahaia* de pe bâtă, nu sciţĭ voi ahaia ce-i?
— „Nu", strigă atuncĭ ţigănimea, „nu" ḑice
[dada Mateiŭ.
Atuncĭ o sĕ vĕ spun eu, toţĭ sunteţĭ cu glava
[sacă,
Nu vedeţĭ voi, proştilor, că asta-i tecă de
[sapă?!

i. p. r.

Gâciturĭ.

Găinuşă ciuşă
Dă cu códa prin cenuşe?

(Lulêua.)

Bulgăre de aur,
Cu córne de taur?

(Luna noua.)

Sus bat dobele,
Jos cad negurile?

(Durduitul cu ploia.)

Am o cloşcă cu pui albĭ şi alta cu pui negri, cea cu pui albĭ şi-i risipesce, cea cu pui negri îi adună?

(Ḑiua şi noptea.)

Intr'o vălceluşe
Latră o căţăluşe?

(Meliţa.)

Până eram în vieţă
Păsceam pe mulţĭ cu dulceţă,
Er după mórte port în spate
Pe vii cu multă greutate.
Vii în mine, vii sub mine
Mĕ tem, că nu-i gâci bine?

(Luntrea.)

Am o grebluţă cu cincĭ dinţişorĭ
Pe ḑi-mĭ trebuesce d'o miiă de orĭ?

(Mâna.)

Sbéră bica 'ntre hotară,
Şi s'aude a noua ţeră.

(Durduitul.)

Din mestécăn sunt făcută,
De ţigan sunt ferecată,
In casă stau după uşă,
Nu mĕ mişc ca o păpuşă,
Şi viind o servitóre
Mĕ ia cu dênsa 'n plimbare
Şi podinele le neteḑesce
Şi praful îl curăţesce?

(Mătura.)

MULTE ŞI DE TOATE.

Averea familiei Rothschid.

Suma rotundă a averei familiei jidovescĭ Rotschild ajunge adĭ la ḑece miliarde francĭ; din acéstă avere, Rothschildii din Francia au un miliard. In 1875 averea lor nu era nicĭ pe jumĕtate atât. S'a calculat, că averea Rothschilḑilor, carĭ locuesc astăḑĭ în Francia, Germania, Anglia şi Austria, până la anul 1865, are sĕ créscă la colosala sumă de 300 miliarde. Cu interesele acestui capital ar puté trăi o populaţiă de 37 milióne ómenĭ, aşa-déră întréga populaţiă a Franciei. In anul 1800 nu posedea moşul Rothschildilor nimic; numai după lupta dela Vaterloo s'a început avêntul lui cel miraculos financiar. Fóia francesă „Signal", din care scótem datele acestea, ḑice: Nu trebue sĕ fiă cineva socialist, pentru ca sĕ constate, că o astfel de grămădire a capitalelor în mânile singuraticilor, pe când miile mor de fóme şi miserii, este o împrejurare nesănătósă a timpului de adĭ".

Literatură.

In tipografia „A. Mureşianu" din Braşov a apărut: **Călĕuză în dreptul Cambial**, de *Nicolau Nilvan*, advocat şi director esecutiv al institutului de credit şi economii chioran, — un op de ḑilnică necesitate pentru toţĭ aceia, carĭ au afacerĭ cu băncĭ şi cu împrumuturĭ cambiale.

Pentru a face mai plăcută şi uşóră studiarea diferitelor lucrărĭ de specialitate, autorul a urmat sistemul intuitiv, nisuindu-se a familiarisa pe cetitor cu cunoscinţele dreptului cambial. Intr'o parte a opului sunt reproduse în capitolĭ deosebiţĭ tóte disposiţiunile legei, carĭ se refer la cambii, cum şi numeróse decisiunĭ ale Curiei menite a clasifica textul legei. In partea din urmă se află şi un indice alfabetic, cu ajutorul căruia cetitorul póte afla numai decât instrucţiunile de lipsă pentru singuraticile afacerĭ. — Preţul unui esemplar 1 fl. Se póte procura dela autorul, în Şomcuta mare (Nagy-Somkut.)

Călendarul sĕptĕmânei.

MAI. are 31 ḑile. FLORAR.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	26 S. apost. Carp.	7 Robert
Lunĭ	27 S. m. Teraponte	8 Ep. Medard.
Marţĭ	28 C. păr. Nichită	9 Felice
Mer.	29 S. c. M. Teodosia	10 Margareta.
Joi	30 C. p. n. Isachie	11 Varnava
Vin.	31 P. apost. Eremia	12 Ioan Fac.
Sâm.	1 Cuv. m. Iustin	13 Anton de Pad.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 3 Iunie n. 1896.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	pănă
Grâu Bănăţenesc	80	6.90	7.—
Grâu dela Tisa	80	6.95	7.05
Grâu de Pesta	80	6.90	7.—
Grâu de Alba-regala	80	6.90	7.—
Grâu de Bácska	80	7.—	7.10
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilgr. dela	pănă
Săcară		70—72	6.30	6.35
Orz	nutreţ	60—62	4.40	4.70
Orz	de vinars	62.64	—.—	5.—
Orz	de bere	64.66	—.—	—.—
Oves		39.41	6.05	6.35
Cucuruz	bănăţ.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	78	.—	.—
Cucuruz	„	—	.—	.—
Hirişcă	„	—	—.—	—.—

	Productediv.	Soiul	Cursul dela	pănă
Preţul pe 100 chilograme.	Sem. de trif.	Luţernă ungur.	27.—	35.—
	—	transilvană	—.—	—.—
	—	bănăţénă	—.—	—.—
	„	roşiă	28.—	30.—
	Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
	Oleu de in		—.—	—.—
	Uns. de porc	dela Pesta	49.50	50.—
	„	dela ţéră	—.—	—.—
	Slănină	svêntată	46.50	47.—
	„	afumată	52.—	54.—
	Seu		—.—	—.—
	Prune	din Bosnia în buţĭ	10.75	11.25
	„	din Serbia în sacĭ	10.75	11.25
	Lictar	slavon nou	14.—	14.50
	„	bănăţenesc	12.50	13.—
	Nucĭ	din Ungaria		
	Gogoşĭ	unguresci		
	„	sêrbescĭ		
	Miere	brută	—.—	—.—
	„	galbină strecurată	—.—	—.—
	Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
	Spirt	brut	—.—	—.—
	„	Drojdiuţe de spirt	—.—	—.—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 1 Iunie de 9022 capete, la 2 Iunie au intrat —.— capete şi au eşit 5 capete rĕmânênd la 3 Iunie un numĕr de 9,017 capete.

Se notéză marfa: ungurésca veche, grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă ungurésca tineră grea dela —.— cr. pănă la —.— cr., de mijloc dela 50.— cr. pănă la 51.— cr. uşóră dela 49.— cr. pănă la 51.— cr.

Marfă ţĕrănéscă grea dela —.— pănă la —.— cr. de mijloc dela —.— cr. pănă la —.— cr. uşóră dela —.— cr. pănă la —.— cr.

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 29 Maiu st. n. 1896.

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	cr.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	5	60
„	Grâu mijlociu . .	5	50
„	Grâu mai slab . .	5	—
„	Grâu mestecat . .	3	00
„	Sĕcară frumósă . .	3	02
„	Sĕcară mijlocia . .	3	60
„	Orz frumos . . .	3	—
„	Orz mijlociu . . .	2	30
„	Ovĕs frumos . . .	2	20
„	Ovĕs mijlociu . .	2	—
„	Cucuruz	3	20
„	Mălaiu	5	—
„	Mazăre	6	—
„	Linte	7	—
„	Fasole	6	—
„	Sĕmênţă de in . .	7	18
„	Sĕmênţă de cânepă	5	—
„	Cartofĭ	—	80
„	Măzeriche	—	40
1 kilă	Carnea de vită . .	—	46
„	Carnea de porc . .	—	80
„	Carnea de berbece .	—	—
1 kil.	Sĕu de vită prospet	21	04
100	Sĕu de vită topit	32	

Bursa de Bucurescĭ

din 3 Iunie n. 1896.

Valorĭ	Do-benda.	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	101 1/2
Renta amortisabilă	5%	„ „	99.—
„ „ (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.-Iul.	100.1/4
„ „ din 1893	5%	„ „	100.1/4
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	96 1/4
„ „ (Impr. de 32. 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	86 5/8
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	87.1/2
„ „ (Imp. de 274 m 1890	4%	„ „	88.—
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	87.1/2
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	87.1/2
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	101 —
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	287.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	97.—
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	95 1/2
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	94 1/8
„ „ urbane Bucurescĭ	6%	„ „	—.—
„ „ „ „	5%	„ „	90.—
„ „ „ Iaşĭ .	6%	„ „	84.1/4
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	1582.
Banca agricolă	500	150 v.	205.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	402.—
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	417.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	300.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	180.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	100.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ 2 em. u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	500	„ „	—.—
„Bistrita" soc. p. f. hârtii 30 „	1000	„ „	—.—
Societ. p. const. de Tramways	200	„ „	—.—
20 francĭ aur			20.09

SCOMPTURĬ:

Banca naţ. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4 1/2%
Casa de Depunerĭ	5 1/2	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	5%	Elveţia	3 1/2%

Cursul losurilor private

din 3 Iunie 1896

	cump.	vinde.
Basilica . . .	6.70	7.—
Credit	197.—	199.—
Clary 40 fl. m. c. . .	55.50	59.50
Navig. pe Dunăre . .	139.—	143.—
Insbruck	27.50	28.50
Krakau	25.75	26.25
Laibach	22.75	23.75
Buda	62.50	63.50
Palffy	60.50	61.—
Crucea roşie austr. .	17.70	18.50
dto ung. . .	10.—	10.50
dto ital. . .	11.75	12.25
Rudolf	24.—	25.—
Salm	69.—	71.—
Salzburg	26.—	27.—
St. Genois . . .	70.—	71.—
Stanislau	43.—	45.—
Trieitine 4 1/2% 100 m. c.	—.—	—.—
dto 4% 50 .	69.—	73.—
Waldstein . . .	61.—	63.—
Sêrbescĭ 3% . . .	34.—	34.50
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	120.—	121.—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 Iunie 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.60
Renta de coróne ung. 4%	98.80
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	124.10
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.25
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.70
Bonurĭ rurale ungare 4%	96.70
Bonurĭ rurale croate-slavone	97.25
Imprum. ung. cu premii	151.75
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	139.50
Renta de hârtie austr.	101.35
Renta de argint austr.	101.35
Renta de aur austr.	122.75
Losurĭ din 860	145.—
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	974.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	381.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	351.25
Napoleondorĭ.	9.52
Mărcĭ imperiale germane	58.72½
London vista	119.95
Paris vista	47.62
Rente de coróne austr. 4%.	101.30
Note italiene.	44.50

Cursul pietei Brașov.

Din 6 Iunie 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.47	Vênd.	9.50
Argint român.	Cump.	9.40	Vênd.	9.45
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.50	Vênd.	9.52
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	5.65
Ruble rusescĭ	Cump.	126.50	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10 65	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

Sosirea trenurilor în Brașov:

1. Dela Pesta la Brașov:

Tr. accelerat: 5 óre 07 m. diminéţa.
Trenul de persóne: 8 óre diminéţa.
Trenul accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenul mixt: 10 óre 25 minute séra.

2. Dela Bucurescĭ la Brașov:

Trenul accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenul mixt: 5 óre 20 m. după amedĭ.
Trenul de persóne: 9 óre 8 minute séra.
Trenul accel.: 10 óre 19 minute séra.

3. Dela Zĕrnescĭ la Brașov: (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 7 óre 44 min. diminéţa.
Trenul mixt: 1 óră 29 min. după am.
Trenul mixt: 8 óre 31 min. séra.

4. Dela Ch.-Oșorheiu la Brașov.

Trenul de pers.: 8 óre 15 min. dimin.
Trenul de persóne: 1 óră 46 m. d am.
Trenul mixt: 7 óre 12 min. séra.

5. Dela Sinaia la Brașov*)

Trenul de persóne 7 óre 40 m. dim.

Plecarea trenurilor din Braș.

1. Dela Brașov la Pesta

Trenul mixt: 5 óre 8 min. diminéţa.
Trenul accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenul de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. accelerat: 10 óre 26 min. séra.

2. Dela Brașov la Bucurescĭ:

Trenul de pers.: 3 óre 55 min. dimin.
Tr. accelerat: 5 óre 14 m. dimin.
Trenul mixt: 11 óre inainte de amedĭ.
Trenul accel.: 2 óre 19 min. după am.

3. Dela Brașov la Zĕrnescĭ. (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 8 óre 35 min. diminéţa.
„ „ 4 „ 55 m. după am.
Trenul mixt: 4 óre 30 min. dim.

4. Dela Brașov la Ch.-Oșorheiu.

Trenul de persóne: 3 óre 1 după am.
Trenul mixt: 8 óre 50 minute dimin.
Trenul de pers.: 5 óre 20 min. dimin.

5. Dela Brașov la Sinaia*)

Trenul de persóne 6 óre 40 min. séra.

*) Acest tren circulĕză numai Joia Dumineca și la sĕrbătorĭ.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.